

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 257-1896)

Originalt emne

Bygningsvæsen

Bygningsvæsen/Bygningsvedtægt

Indlemmelse

Jorder

Jorder/Erhvervelse af Grunde og Jorder

Kirkelige Forhold

Kirkelige Forhold/St. Pauls Kirken

Marselisborg

Marselisborg/Kirkerne under Marselisborg

Marselisborg/Marselisborg i Almindelighed

Rets- og Politivæsen

Rets- og Politivæsen/Pante- og Tinglysningsvæsen

Rets- og Politivæsen/Retsvæsen

Skatter og Afgifter

Skatter og Afgifter/Bygningsafgift

Sundhedsvæsen

Sundhedsvæsen/Sundhedsvedtægt

Udstykning

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 2. juli 1896](#)
- 2) [Byrådsmødet den 10. december 1896](#)
- 3) [Byrådsmødet den 18. marts 1897](#)
- 4) [Byrådsmødet den 21. oktober 1897](#)
- 5) [Byrådsmødet den 16. december 1897](#)
- 6) [Byrådsmødet den 17. februar 1898](#)
- 7) [Byrådsmødet den 17. marts 1898](#)
- 8) [Byrådsmødet den 10. november 1898](#)
- 9) [Byrådsmødet den 5. januar 1899](#)
- 10) [Byrådsmødet den 16. februar 1899](#)
- 11) [Byrådsmødet den 24. august 1899](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 2. juli 1896 - side 11

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 257-1896)

Efter at Indenrigsministeriet i Skrivelse af 30te Maj d. A. havde meddelt Samtykke til, at Kommunen erhverver Marselisborg Hovedgaard og Gods (se Sag Nr. 382/95 i Mødet den 30te April), vedtog Byraadet, at der til nævnte Ministerium skulde indgives et Andragende om Indlemmelse under Aarhus Kommune af den Del af Godset, som ligger samlet i Viby Sogn, og som støder op til Kommunens sydlige Grænse.

I Overensstemmelse hermed blev der under 15de f. M. til Indenrigsministeriet indgivet følgende Andragende:

"Efter at Indenrigsministeriet under 30te f. M. har givet Samtykke til, at Aarhus Kommune erhverver Hovedgaarden Marselisborg, Matr.-Nr. 1 a i Viby Sogn, med dertil hørende Biejendomme, hvilke Ejendomme i Henhold til den med vedkommende afsluttede Overenskomst ere overtagne af Kommunen fra den 1ste f. M. at regne, skal Byraadet tillade sig at bemærke, at det er en nødvendig Betingelse for at kunne realisere de Planer, som ere knyttede til denne Erhvervelse, og som have været Motivet for Byraadet til at indgaa paa dette Foretagende, at Kommunen, som alt antydtes i Byraadets Skrivelse af 5te f. M., kan udvide sin Grænse imod Syd ved at faa den erhvervede Ejendom inddragen under

Købstaden.

Da den Del af Marselisborg Hovedgaard m. m., der ligger i Viby Sogn, med sin nordlige Grænse støder op til Aarhus Købstads Grund, og da Kommunen er Eneejer af hele Arealet, tillader Byraadet sig i Henhold til Lov Nr. 67 om Landdistrikters Indlemmelse i Købstæderne af 17de Maj 1873 foreløbig at anholde om, at

Marselis Hovedgaard, Matr.-Nr. 1 a i Viby Sogn, af Hartkorn 51 Tdr. 4 Skpr. 1 Fdk. 1/4 Alb. (hvorunder er indbefattet Byggegrunden af Magdalenemøllen) med Skove, Matr.-Nr. 7 b, 1 i, 1 l og 1 m, af Hartkorn 1 Td. "Skpr. 2 Fdkr. "Alb., samt følgende Biejendomme i Viby Sogn:

Fiskerhuset, Matr.-Nr. 1 g, af Hartkorn 2½ Alb., Louisenhøj, Matr.-Nr. 1 c, af Hartkorn 2 Tdr. 6 Skpr. " Fdkr. 1/4 Alb., Frederikshøj Kro og Donbækkløden, Matr.-Nr. 1 d og 1 r af Hartkorn hen. " Tdr. 2 Skpr. 1 Fdk. 1 Alb. og " Tdr. 6 Skpr. "Fdkr. 6 Skpr. " Fdkr. 1 3/4 Alb., Frederiksminde, Matr.-Nr. 1 h, af Hartkorn 2 Tdr. " Skpr. 2 Fdkr. 1 1/4 Alb., Toft ved den tidligere Pouls mølle, til Dels Planteskole, Matr.-Nr. 1 k, af Hartkorn " Tdr. " Skpr. 1 Fdk. 2 1/4 Alb, Louisenlund og Birkedommerengen, Matr.-Nr. 7 a og 99, af Hartkorn 1 Td. 1 Skp. 3 Fdkr. 1 1/4 Alb., Frydenlund, Matr.-Nr. 1 e, af Hartkorn " Tdr. 7 Skpr. 2 Fdkr. 2 1/4 Alb.,

hvilke Ejendomme udgøre et samlet Areal, maa indlemmes saavel i verdslig som gejstlig Henseende i Købstaden.

Over det Areal, som saaledes attraas indlemmet, tillader man sig at vedlægge et Rids, paa hvilket Ejendommens Grænse imod Aarhus Købstads Bygrund og imod Viby Sogn er optrukken med blyant. Det bemærkes, at de paa dette Kort anførte Matr.-Nr. 40 b, 41 b, 42 b, 43 b og 44 b, der høre til Marselisborg og ligge Viby Sogn, ikke ere begærte indlemmede, da de ligge for sig indesluttede imellem Viby Kommunes Jorder.

Med Hensyn til at der efter ovennævnte Lovs § 1 i foreliggende Tilfælde vil være at indhente Erklæring fra Viby Sogneraad, skal man sluttelig tilføje, at Byraadet ikke har ment at have Kompetence til at forlange en saadan Erklæring fra Sogneraadet."

I Anledning heraf havde Byraadet modtaget følgende Skrivelse fra Amtet af 22de f. M.:

"I Anledning af Byraadets behagelige Skrivelse af 15de d. M., hvori anholdes om, at en Del af Marselisborg Gods's Tilliggende maa blive indlemmet under Aarhus Købstad saavel i verdslig som i gejstlig Henseende, skal Amtet tjenstligt bemærke følgende:

1. Det maa formentlig anses for rettest, naar den paagældende Del af Marselisborg Gods

indlemmes under Købstaden, at tillige det i Viby Sogn beliggende Areal ved den saakaldte "Kunstvej" (Amtssygehuset derunder indbefattet) indlemmes under Byen. Det fremgaar imidlertid ikke af Byraadets Andragende, hvor vidt det er Hensigten, at en saadan Indlemmelse skal finde Sted, og Amtet skal derfor bede sig Oplysning i saa Henseende meddelt.

2. Ligeledes maa Amtet bede sig Oplysning meddelt om, hvor vidt den Del af Godset, der ikke ønskes indlemmet under Købstaden, udgør selvstændige Matr.-nr., da i modsat Fald en Udstykning af de Arealer, der vilde komme til at ligge dels paa Købstadens Grund, dels i Viby Sogn, formentlig maa anses for ønskelig.

3. Ifølge Lov af 17de Maj 1873 § 3 skal der i Tilfælde af, at Arealer af et Landsogn indlemmes under en Købstad, finde en Afregning Sted mellem de paagældende Kommuner. Til Brug ved de nærmere Forhandlinger om Sagens Ordning skal Amtet tjenstligt bede sig tilstillet et Forslag til en saadan Afregning mellem Viby Kommune og Aarhus Kommune, idet jeg skal bemærke, at Afregningen sædvanligvis plejer at omfatte en Deling af vedkommende Sognekommunes Formue og Gæld samt en Deling af Fattigbyrden. Af Formue ejer Viby Kommune - bortset fra faste Ejendomme, der formentlig alle er beliggende uden for det Areal, om hvis Indlemmelse her er Spørgsmaal - ikkun det saakaldte Marselisborgske Legat til Skolevæsenet, stort 1800 Kr., der bestyres under Stiftsmidlerne, og det Niels Diderikseneske Legat, stort 400 Kr., der bestyres af Sogneraadet, men hvis Renter tilfalde "De Fattiges Kasse". Kommunens Gæld udgjorde den 31te December 1895:

1. 19/27 af et i Fattiggaarden hos Landmandsbanken optaget Laan 12,398 Kr. 65 Øre

2. 19/27 af et hos samme Bank optaget Laan 21,916 Kr. 56 Øre.

Kommunens Hartkorn andrager i alt 236 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 1 11/28 Alb.

4. Oplysning bedes meddelt om, fra hvilket Tidspunkt de paagældende Arealer ønskes indlemmede under Købstaden, i hvilken Henseende bemærkes, at Indlemmelsen formentlig rettest bør ske fra Udgangen af et af Sognekommunens Regnskabsaar.

5. Da den med Byraadets Skrivelse fulgte Kalque formentlig ikke vil blive anset tilstrækkelig til Brug ved Sagens Behandling i Ministerierne, skulde jeg tjenstlig anmode Raadet om behagelig at ville tilstille Amtet et af en Landinspektør optaget Kort, paa hvilket hele Ejendommen, Kunstvej med Omgivelser, den nuværende Grændse mellem Byen og

Sognet, det Areal, der ønskes indlemmet under Byen, samtlige Matr.-Nr. m. v. ere nøjagtigt angivne."

Efter Forslag af Formanden vedtog Byraadet at besvare Amtets Skrivelse saaledes:

"I behagelig Skrivelse af 22de f. M. har Stiftamtet begært nogle Oplysninger vedrørende det fra Byraadet fremkomne Andragende om, at forskellige til Marselisborg Gods hørende, i Viby Sogn beliggende Arealer, maa indlemmes i Aarhus Købstad.

I denne Anledning skal Byraadet ikke undlade at bemærke følgende:

ad 1. Andragedet omfatter ikke en Indlemmelse af den saakaldte Kunstvej. Byraadet sætter ikke Pris paa at faa dette Distrikt indlemmet, da Forholdene der i Henseende til Bebyggelse, Vandafløb m. m. ere i Strid med de for Købstaden gældende Regler, og Distriktets Indlemmelse derhos vilde medføre betydelige Udgifter for Kommunen til Skole- og Fattigvæsen. Uden altsaa at ønske Indlemmelse af dette Distrikt, vil Byraadet paa den anden Side ikke gøre Modstand herimod, saafremt der maatte fremkomme Andragende derom fra vedkommende, under Forbehold af Godtgørelse for den Erstatning, der eventuelt vilde tilkomme de paagældende Grundejere efter Lov af 17de Maj 1873 § 2.

ad 2. Som vedlagte Pantebogsattest udviser, udgør den Del af Marselisborg Gods, der ikke omfattes af ovennævnte Andragende, selvstændige Matr.-Nr.

ad 3. Ved Afregning imellem Kommunerne maa formentlig Viby Sogns samtlige Aktiver komme i Betragtning, og i Aktiver har Sognet, foruden Legatmidler til Beløb af 2200 Kr., faste Ejendomme med Tilbehør til en Værdi af 86,961 Kr. 11 Øre. Da disse Ejendomme alle ligge i den Del af Sognet, om hvis Indlemmelse der ikke er Spørgsmaal, maa Viby Sogn vedblivende beholde dem, men formenes paa den anden Side saa helt at maatte overtage den Sognet paahvilende Gæld, der den 1ste Januar d. A. kun udgjorde 34,315 Kr. 21 Øre. Byraadet er derfor i sin Indstilling af 15te f. M. gaaet ud fra, at der ikke vilde blive Spørgsmaal om nogen Afregning imellem Kommunerne i saa Henseende. Hvad Fattigvæsenet angaar, skal man foreslaa, at Personer, der ved Ophold paa det Areal, som ønskes indlemmet, have begyndt at erhverve Forsørgelsesret i Viby Kommune, ved fortsat Ophold blive forsørgelsesberettigede i Aarhus, til den Tid de, naar ingen Forandring med Arealet var sket i kommunal Henseende, vilde have været forsørgelsesberettigede i Viby. Personer, der have eller have havt Ophold paa Arealet og før eller samtidig med Indlemmelsen flytte til Viby, fortsætte der Erhvervelsen af den begyndte Ret til at blive

forsørgelsesberettigede i Sognet.

ad 4. Byraadet har intet at erindre imod, at den attraaede Indlemmelse sker fra Udgangen af et af Sognekommunens Regnskabsaar og foreslaar derefter, at Tidspunktet sættes til 1ste Januar 1897.

ad 5. Vedlagt følger en fra Matrikuskontoret erhvervet Kopi af Matrikuskortet, paa hvilken de begærte Oplysninger ere indtegnede.

Sluttelig skal man anmode om, at det i Byraadets Indstilling af 15te f. M. for Ejendommen Louisenlund og Birkedommerengen anførte Hartkorn af 1 Td. 1 Skp. 3 Fdkr. 1 1/4 Alb. maa blive rettet til 1 Td. 6 Skpr. " Fdkr. 1 Alb."

En i Overensstemmelse hermed affattet Skrivelse afgik derpaa til Amtet den 13de Juli.

(Se Mødet den 10de December.)

Uddrag fra byrådsmødet den 10. december 1896 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 257-1896)

Ifølge en fra Aarhus Amsraad Modtagen Skrivelse af 5te d.M. har Byraadets Andragende til Indenrigsministeriet om, at hovedgården "Marselisborg" i Viby Sogn med Tilliggende maa blive indlemmet under Købstaden saavel i verdslig som i gejstlig henseende, se Mødet den 2den Juli, været forelagt for Raadet i dettes Møde af 25de f.M. tillige med Viby Sogneraadets i den Anledning afgivne Erklæring og foreløbig med det resultat, at Amsraadet bestaaende af dettes Formand og d'herr. Simesen, Andersen og Rasmussen.

I Anledning heraf erklærede Byraadet sig villig til for sit Vedkommende at indtræde i en saadan Forhandling og delegerede paa sine Vegne Udvalget for Kassevæsenet til at deltage i samme.

Uddrag fra byrådsmødet den 18. marts 1897 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 257-1896)

I henhold til den Udvalget for Kasse- og Regnskabsvæsenet i mødet den 10de December f. A. dertil meddelte bemyndigelse havde dette Udvalg ført forhandlinger med delegerede fra Viby Sogneraad og Aarhus Amtsråd om Byraadets i mødet den 2den Juli f. A. omhandlede andragende om indlemmelse unde Købstadkommunen af den del af Hovedgaarden Marselisborg, der ligger samlet i Viby Sogn, og fremkom i den anledning i mødet den 11te f. M. med følgende indstilling af 9de f. M.:

"I Byraadets møde af 10de December f. A. overdroges det undertegnede Udvalg paa Byraadets vegne at deltage i forhandlinger med delegered for Aarhus Amtsråd og Viby Sogneraad angaaende den af Byraadet attraaede indlemmelse i Købstaden af den del af Marselisborg, som ligger samlet i Viby Sogn, ialt ca. 61 Tdr. Hartkorn, I henhold hertil afholdtes der Fredag den 5te d. M. et møde af de delegerede under Stiftamtmandens ledelse.

Som det allerede fremgik af den Byraadets forelagte erklæring fra Viby Sogneraad, der følger hoslagt i afskrift, modsætter Sogneraadet sig bestemt indlemmelse i Købstaden af 1/4 del af Sognets Hartkorn, og det tilmed den del af Sognet, som har medført mindst udgift for sogne-kommunen; denne modstad fastholdtes under forhandlingerne og fandt medhold hos Amtraadets delegerede, og det fremgik af forhandlingerne, at denne modstand ikke vilde blive opgivet, medmindre der ydedes Sognet en erstatning fra Byen. Det vederlag, der i saa henseende antydedes, var imidlertid af en saadan størrelse, at der ikke kunne være tale om at gaa ind der-paa; Udvalget kunde i øvrigt ikke engang opnaa noget bestemt forslag i saa henseende.

Da det turde være tvivlsomt, om Byraadets under Amtraadets og Sogneraadets modstand allerede nu kunde opnaa indlemmelse af et areal, som ikke kunde siges at være nødvendigt for Byens udvikling endog i et længere aare-maal, hvorimod det er af vigtighed at faa den Byen nærmest liggende del af Marselisborg indlemmet i den nærmeste fremtid, blev Udvalget - under forbehold af Byraadets sanktion - enigt med de delegerede for Viby Sogneraad om, at Byraadets skulde indskrænke sin ansøgning om indlemmelse til et areal af ca. 130 Tdr. land, nemlig de i den første del af den oprindelige overenskomst med afdøde Minister Ingerslev omhandlede, Byen omgivende marker mellem havet og jernbane-overskæringen, ca. 120 Tdr. land, hvortil kommer ca. 10 Tdr. land, der ligger inden for en forsættelse af grænse-linien fra jernbane-overskæringen til Byens grund - som vist paa medfølgende kort - , og at Sogneraadet skulde give sin tilslutning hertil paa betingelse af, at

Byen tillige faar Kunstvejdistriktet med Amtssygehuset indlemmet. denne ordning billigbedes derhos af Amtraadets delegerede.

Begrænsningen paa den ene side til det Byen nærmest liggende areal medfører nu ganske vist nogen indskrænkning i dispositionerne for tiden over det areal, som holdes uden for indlemmelsen, og udvidelsen til Kunstvejdistriktet paa den anden side vil paadrage Kommunen udgifter til ordning af forholdene der samt stil mulig erstatning for den forøgelse i de kommunale udgifter, som maatte paaføres de i Købstaden indlemmede ejendomme - en udgift, for hvilken Byen dog vilde faa vederlag ved den forøgelse af bygnings- og grundskat, som vilde følge af indlemmelsen - ; men idet bemærkes, at det areal, som der nu er tale om, for i den vil give nok at virke med, og at en udvidelse af indlemmelsen kan bringes paa bane igen, naar forholdene kræve det, samt at det altid har staaet klart for Byraadet, at en indlemmelse af den omhandlede del af Marselisborg maatte drage Kunstvejs indlemmelse med sig, skal Udvalget anbefale, at Byraadet sanktionerer den omhandlede overenskomst, og at i bekræftende fald et nyt andragende om indlemmelse paa grundlag af det anførte indgives.

Det tilføjes, at Sogneraadets delegerede vilde drage omsorg for, at det fornødne antal af grundejere i Kunstvejdistriktet sluttede sig til Kommunens andragende om indlemmelse, jfr. Lov Nr. 67 af 17de Maj 1873 § 1 Nr. 1."

Den i foranstaaende indstilling paaberaabte erklæring af Viby Sogneraad af 24de Oktober 1896, der er stilet til Indenrigsministeriet, er saalydende:

"Efter at undertegnede Sogneraad af Aarhus Stiftamt er blevet opfordret til at erklære sig over vedlagte andragende, hvori Aarhus Byraad anholder om Indenrigsministeriets samtykke til, at en del af de til Marselisborg Gods hørende arealer maa blive indlemmede under Aarhus Købstad saavel i verdslig som gejstlig henseende, skulde man herved tillade sig for det høje Ministerium at fremsætte følgende bemærkninger:

Andragendet omfatter samtlige til det nuværende Marselisborg hørende jorder og skove, der ere beliggende i Viby Sogn, alene med undtagelse af nogle arbejds-huse, der ligger i en temmelig betydelig afstand fra de andre jorder - i selve Landsbyen Viby Terp - nemlig Mart. Nr. 40 b, 41 b, 42 b, 43 b og 44 b af Viby af samlet Hartkorn 2 Fdk. 1/4 Album, medens de arealer, dser ønskes indlemmede, ere skyldsatte for Hartkorn ialt 60 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. 1/4 Album samt skovskyld 1 Td. 0 Skp. 2 Fdk.

Derimod omfatter andragendet ikke nogle i Viby Sogn beliggende og umiddelbart op til Aarhus Bys sydlige grænse stødende parceller, der i tidligere tid ere solgte fra Marselisborg.

Disse parceller, der ligger samlede øst for Frederiksalé, ere paa det medfølgende matrikuls-kort af Landinspektøren betegnede med A (Amtsgehuset) og B (Kunstvej kvarteret). Parcellerne udgøre tilsammen henved 8 Tdr. land g. M., og paa den sidstnævnte (B) findes der en fuldstændig købstadmæssig bebyggelse med 2 gader, Kunstvej og Kroghsgade.

Sogneraadet skønner nu ikke rettere, end at, saa længe Byraadets andragende ikke omfatter ogsaa disse grundstykker, foreligger der ikke de lovmæssige betingelser for, at Ministeriet kan bevilge andragendet, thi Marselisborg Hovedgaards jorder (Martr. Nr. 1 a) støde ikke, i al fald ikke i deres fulde udstrækning mod nord til Aarhus By, men til de nævnte grundstykker (Matr. Nr. 4 m m. fl. af Marselisborg), hvorfor og saa følgen af, at andragendet blev bevilget, vilde blive en, at Viby Kommune vilde faa en enklave paa 8 Tdr. land beliggende midt inde i Aarhus By, et resultat, som formentlig vilde være i direkte strid ikke alene med ordene, men ogsaa med hensigten i loven af 17de Maj 1873. - I sin skrivelse af 13de Juli d. A. til Amtet har Byraadet henvist til, at denne urimelighed kunde hæves ved, at der fra anden side blev indgivet andragende om, at de ommeldte parceller maatte indlemmes under Byen, men Sogneraadet finder sig - selv om 2/3 af Distriktets grundejere vilde slutte sig til et eventuelt andragende - ikke foranlediget til i denne sag at tage noget initiativ, saa meget mindre som Sogneraadet en gang tidligere (i 1886) i forbindelse med den i loven foreskrevne majoritet af grundejerne har indgivet et saadant andragende, som under 2den April 1887 blev afslaaet af Indenrigsministeriet, fordi Byraadet dengang modsatte sig indlemmelsen.

Skønt der saaledes kunde være grund for Sogneraadet til at opsætte al yderligere forhandling om Marselisborgs indlemmelse i Aarhus, indtil der herom fra Byraadet foreligger et andragende, som ved at opfylde de i loven foreskrevne betingelser for en indlemmelse umuliggøre andragdragendets billigelse, har man dog - for at bidrage sit til sagens hurtigere afgørelse- fundet det rigtigst samtidig at fremsætte, hvad man vil have at bemærke til set eventuelt nyt andragene fra Byraadeet, omfattende ogsaa Matr. Nr. 4 m. m. fl. af Marselisborg.

Sogneraadet skal da tillade sig at ytre, at det ingenlunde ønsker, at denne indlemmelse,

hvorved Kommunen berøves 1/4 af sit Hartkorn - nemlig 61 Tdr. af i alt 247 Tdr. - finder sted, og at man saa indtrængende som muligt maa andrage om, at Ministeriet i ethvert fald vil gøre sit samtykke til en slig indlømmelse, som paa det føleligste vil forrykke de i forvejen ingenlunde lette skatte-forhold i kommune, afhængig af, at der bliver ydet Viby Sogn en rimelig erstatning for de betydelige tab, som indlømmelsen vil volde en tilbageblivende del af Kommunen. I saa henseende tillader man sig at henvise til de paa det vedlagte bilag givne oplysninger, hvoraf det vil ses, at medens Kommunes samlede indtægt af Marselisborg-distriktet (heri indbefattet parcellerne Mart. Nr. 4 m. m. fl.) i de 5 Aar 1891 - 95 gennemsnitlig har udgjort 4042 Kr. 65 Øre - det er nærmere en tredjedel end en fjerde af Kommunes hele indtægt - har udgiften i samme tidsrum ikkun anddraget 2095 Kr. 29 Øre gennemsnitlig, og indlømmelsen vil altsaa tilføje Viby Kommune en aarlig udgift paa ca 2000 Kr. samtidig med, at den Hartkorn formindskes med 1/4.

Sogneraadet føler sig forvisset om, at Ministeriet vil erkende, at en saa lille Kommune som Viby hverken kan eller bør bære dette tag, men at det er baade retfærdigt og billigt, at Aarhus Kommune, naar den vil opnaa de fordele, som den sikkert ikke uden grund mener at have ved en indlømmelse af Marselisborg, da ogsaa maa godtgøre Viby Kommune det tab, denne lider ved indlømmelsen, og det saa meget mere, som den kapital, der behøves til at skadesløsholde Viby Kommune for den aarlige tab, kun kan kaldes lille i forhold til de tal, som der ved denne store transaktion i det hele bliver regnet med.

Med hensyn til Viby Kommunes formue og gæld skal man endnu tillade sig at give følgende oplysning.

Foruden skolebygningen, de med jordlod paa ca. 6½ Td. land er ansat til en værdi af 26,400 Kr., og et Sprøjtehus til værdi 450 Kr., ejer Kommune 19/27 af Viby Fattiggaard, de andre 8/27 ejes af Aaby Kommune. Denne ejendom - den eneste, der mulig kan blive produktiv for Kommune, - er en almindelig Bondegård med ca. 40 Tdr. Land ret god jord. den andel, Viby Kommune har i Fattiggaarden, er i regnskabet opført med en værdi af 40,111 Kr. 11 Øre, fordi andelen staar Kommunen i dette beløb, men gaardens virkelige værdi vil i det højeste kunne sættes til 40,000 Kr., hvoraf Viby Kommune altsaa ejer 19/27 = 28,148 Kr. 12 Øre, og dette beløb dækker saaledes end ikke den gæld, som Kommune har paadraget sig ved købet af Fattiggaarden, hvilken gæld ved udgangen af Aaret 1895 udgjorde 34,315 Kr. 21 Øre.

Af legater ejer Kommune kun eet, nemlig det Marselisborgske Legat paa 1800 Kr., der

bestyres under stifts-midlerne, og hvis renter tilfalde Skolevæsenet, nu Kommunekassen, medens renterne af et legat paa 400 Kr., der forvaltes af Sogneraadet, skal uddeles til trængende uden for Fattigvæsenet.

Det vil saaledes ses, at Aarhus Byraad i virkeligheden ikke renoncerer paa noget, naar det i sin skrivelse af 13de Juli d. A. tilbyder at lade Viby Kommune beholde sine aktiver og sin gæld."

Det i foranstaaende paaberaabte bilag er saalydende:

"I Aarene 1891 - 95 udgjorde de kommunale skatter - saavel af Hartkorn som af formue og lejlighed - gennemsnitlig pr. Aar ...13391 Kr. 07 Ø.

Af dette beløb indkom fra Marselisborg (heri indbefattet Amtssygehuset og Kunstvej-distriktet)

.....3942 Kr. 65 Ø.

I de samme Aar har den gennemsnit Indtægt efter næringslovens § 72 fra Marselisborgdistriktet udgjort100 Kr. 00 Ø.

saa at skatten fra Marselisborg i alt andrager

.....4042 Kr. 65 Ø.

For det samme femaar have de kommunale udgifter af Marselisborg-distriktet gennemsnitlig udgjort følgende beløb:

1. Til Skolevæsenet.....1512 Kr. 40 Ø.

Anm. Disse udgifter angaar alene skolen paa Kunstvej. Fra selve

Overføres1512 Kr. 40 Ø.

Overført1512 Kr. 40 Ø.

Marselisborg Gaard og Gods har har Kommuneskolen i Viby i samme tidsrum været besøgt af 4 børn.

2. Til Fattigvæsenet487 Kr. 82 Ø.

3. til Alderdoms-understøttelse.....76 Kr. 86 Ø.

4. til Vejvæsenet.....18 Kr. 00 Ø.

Tilsammen.....2095 Kr. 08 Ø.

Fornævnte indstilling med bilag indkom som bemærket i mødet den 11te f. M., hvor en efter at være behandlet udsattes til endelig afgørelse i det paafølgende møde den 18de f. M.

I nys-nævnte møde erklærede Byraadet, at det ikke kunde tiltræde det fra Udvalget foreliggende forslag, men ønskede dog forhandlingerne med Sogneraadet og Amsraadet fortsatte, i hvilken anledning der meddeltes Udvalget den fornøden bemyndigelse.

Der har derefter under 12te d. M. fundet en ny forhandling sted imellem Kasseudvalget og delegerede fra Sogneraadet og Amsraadet, men som det af det efterfølgende vil ses paa ny uden resultat.

Efter at Udvalget havde meddelt oplysning herom og sagen paa ny var drøftet, vedtog Byraadet at ændre sit andragende af 15de Juni f. A. saaledes, at man, saafremt det bevilgedes, erklærede sig villig til at faa det saakaldte Kunstvejdistrikt og Amtssygehuset inddraget under indlemmelsen paa grundlag af bestemmelserne i loven af 17de Maj 1873, samt subsidiært, saafremt det principale andragende ikke bevilgedes, at begrænse begæringen til omtrent 52 Tdr. af de Kommunens grund nærmest liggende dele af Marselisborg mark, som det maatte anses mest nødvendigt at erholde raadighed over straks.

Som en følge heraf blev der under 31te Marts til-stillet Aarhus Stiftamt saalydende andragende til Indenrigsministeriet:

"I andragende af 15de Juni f. A. har Byraadet anholdt om, at den del af Marselisborg Hovedgaard, der ligger samlet i Viby Sogn, maatte blive indlemmet i Købstaden. Efter at dette andragende var indsendt til Aarhus Stiftamt, har dette foranlediget, at der om sagen har været ført forhandling imellem Aarhus Amsraad, Viby Sogneraad og Byraadet.

Medens Viby Sogneraad modsatte sig indlemmelsen af det ovennævnte areal, var det derimod villigt til at slutte sig til et andragende om indlemmelse af et areal i det væsentlige overensstemmelde med den del af Marselisborg, som ifølge den med afdøde Minister Ingerslev afsluttede overenskomst af 18de April f. A. skulde være genstand for øjeblikkelig overdragelse til Aarhus Kommune, eller ca. 140 Tdr. Land, men Byraadet mente ikke at kunne gaa ind paa Sogneraadets forslag herom, bl. a. fordi Viby Sogneraad satte som betingelse for sin tilslutning til dette mindre areals indlemmelse, at det saakaldte Kunstvejdistrikt inddroges under indlemmelsen paa vilkaar, som ikke vare hjemlede i lov af 17de Maj 1873.

Paa sin side tilbød Byraadet at give Viby Sogn erstatning for det tab, som Sognet vilde lide ved en indlemmelse i Kjøbstaden af hele det i andragende af 15de Juni f. A. omhandlede areal, nemlig en erstatning af 25,000 Kr. kontant samt afstaaelse af Viby Kirke med tiende, der i de senere Aar har afgivet en indtægt af ca. 1000 Kr. aarlig - selvfølgelig under forbehold af det høje Ministeriums sanktion i saa henseende -, men Sogneraadet har ikke villet indlade sig paa en forhandling herom.

Da der saaledes ikke er kommet noget resultat ud af de førte forhandlinger, tillader Byraadet sig at forny sit ovennævnte andragende af 15de Juni f. A. om hele arealets indlemmelse, saaledes at man, saafremt dette bevilges, er villig til at faa det saakaldte Kunstvejdistrikt og Amtssygehuset inddraget under indlemmelsen paa grundlag af bestemmelserne i lov af 17de Maj 1873.

For det tilfælde, at dette andragende ikke maatte blive bevilget af det høje Ministerium, tillader Byraadet sig foreløbig at anholde om, at i ethvert fald det paa det med det tidligere andragende fulgte kort nu med M. N. O. P. Q. R. S. T. betegnede areal, der udgør 51 13800/14000 Tdr.

land og som er paatrængende nødvendigt for kommunens udvikling, indlemmes i Kjøbstaden. Af dette areal vilde imidlertid ca. 1½ Td. Land, der henligger som Amtsvej, og ca. 3 Tdr. Land, der udgør strandbred, være uden værdi for Købstadens udvidelse, og der vilde saaledes kun blive ca. 48 Tdr. Land tjenlige i saa henseende. Naar herfra drages det til gader og deslige nødvendige areal, bliver der tilbage til bebyggelse ca. 36 Tddr. Land, et areal hvorover der ventelig vil være disponeret i løbet af 5 å 6 Aar."

(Se møderne den 21de Oktober og 23de December.)

Uddrag fra byrådsmødet den 21. oktober 1897 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 257-1896)

Kasseudvalget forelagde en til samme indkommen Regning fra Landinspektør Pedersen paa 650 Kr. som Honorar for den af ham foretagne Udstykning af den del af Marselisborg Jorder i Viby Sogn, som byraadet havde tænkt paa at faa indraget under Købstaden, med Forespørgsel, om det kunde anvise sammes Beløb til Udbetaling af Kæmnerkassen.

Da det af Landinspektøren beregnede Honorar forekom Byraadet vel højt, vedtog man foreløbig kun at anvise Halvdelen af samme til Udbetaling og for øvrigt at indhente Landbrugsministeriets Skøn over samme.

Som Følge heraf blev der under 23de Oktober rilskrevet nævnte Ministerium saaledes:

"I Anledning af, at Byraadet agter at søge indlemmet i Købstaden i Henhold til Lov Nr. 67 om Landdistrikters Indlemmelse i Købstæderne af 17de Maj 1873 ca. 52 Tdr Land af Hovedgaarden Marselisborg, Matr.=Nr. a i Viby Sogn, blev det overdraget Landinspektør Pedersen her i Byen at foretage den i saa Henseende formentlig nødvendige Udstykninger af det nævnte Areal.

Denne Udstykning har han derefter afsat paa et Kort over Marselisborg Jorder, som han efter Byraadets Anmodning havde optaget i 1896, og som følger vedlagt, ligesom han om Udstykningen har affattet Ansøgning til det høje Ministerium, hvilken Ansøgning under 26de Juni d. A. er sendt Viby Sogneraad til Erklæring.

For dette sit Arbejde har han beregnet sig et Honorar af 650 Kr., som vedlagte Regning udviser.

Da det forekommer Byraadet, at dette Honorar er vel højt beregnet - hvorved ogsaa kan bemærkes, et Landinspektør Pedersen Aaret i Forvejen af Byraadet har haft overdraget Opmaaling af de Byen nærmeste ca. 120 Tdr. Land af Marselisborg Jorder, hvoraf de ovennævnte ca. 52 Tdr. Land udgøre en del, hvorom henvises til vedlagte Aftryk af Dokumenter vedrørende Købet af Marselisborg, S. 25 - tillader Byraadet sig at anmode det høje Ministerium om gunstigt at ville udtale sit Skøn i saa Henseende.

Med Hensyn til Størrelsen af Gaardens Areal tillader man sig at henvise til ovennævnte Aftryk S. 4, hvorhos tilføjes, at den Jordbonitering, som efter Landinspektør Pedersens Formening har været nødvendig, uanset, at Udstykningen ikke tilsigtede at forberede nogen Afhændelse, har medført 5 Dages Arbejde af Boniteringsmændene."

Det tilføjes, at efter at en Del af Ministeriet paakrævede nærmere Oplysninger vare tilvejebragte, i hvilken Anledning Sagen var bleven gjort til Genstand for senere gentagen Behandling i Raadet, afgjordes det saaledes fremsatte Spørgsmaal ved Landbrugsministeriets Skrivelse til Amtet af 26de April 1898, kommuniceret Byraadet den 30te f. M., med Udtalelse om, at da det af de Oplysninger, der havde foreligget Ministeriet, fremgik, at Landinspektøren i Aaret 1896 havde udført en Opmaaling af det Terræn, af

hvilket det Areal, der under Sagen omhandlede, udgjorde en Del, og for dette Arbejde modtaget en Betaling af 200 Kr., maatte Ministeriet holde for, at det saaledes for Arealets specielle Opmaaling i 1896 betalte Honorar burde komme til Afdrag i det Honorar, der nu tilkom Landinspektøren, og at Regningens Paalydende efter Ministeriets Formening saaledes burde nedsætte med 200 Kr.

I Overensstemmelse hermed blev derfor Regningens Restpaalydende senere kun anvist efter Fradrag af 200 Kr.

(Se Møderne den 18de Marts og den 16de Decbr.)

Uddrag fra byrådsmødet den 16. december 1897 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 257-1896)

I Anledning af det i Mødet den 18de Marts nærmere omhandlede, den 31te f. M. til Indenrigsministeriet afgaaede Andragende om at faa Marselisborg Hovedgaards samlede Tilliggende i Viby Sogn, eller subsidært dog en Del af samme af ca. 52 Tdr. Lands Størrelse indlemmet under Aarhus Købstad var der modtaget følgende Skrivelse fra Aarhus Stiftsamt af 4de Septbr. d. A.:

"Efter at Amtet har modtaget den hermed følgende, af Viby Sogneraad under 30te Juni d. A. afgivne Erklæring over Byraadets Andragende af 31te Marts d. A., hvori Raadet subsidært anholder om, at et

51 13800/14000 Tønder Land stort Areal af Hovedgaarden Marselisborgs Jorder maa blive indlemmet under Aarhus Købstad i Henhold til Lov af 17de Maj 1873, og Sagen derpaa har været forelagt Aarhus Amtsraad i Mødet den 25de f. M., skal jeg herved under Vedlæggelse af Sagens samtlige Akter og en Udskrift af Amtsraadets Forhandlingsprotokol, forinden Sagen forelægges Indenrigsministeriet, tjenstligt anmode Byraadet om at meddele mig sine Ytringer efter den Anledning, der gives ved det i Sagen siden Indgivelsen af Andragendet af 31te Marts d. A. fremkomne."

Den med denne Skrivelse fulgte Erklæring fra Viby Sogneraad af 30te Juni d. A. lyder saaledes:

"I Anledning af, at Aarhus Byraad i Andragende til Indenrigsministeriet af 31te Marts d. A.

subsidiært har anholdt om, at det Areal af Hovedgaarden Marselisborgs Jorder, der paa det blandt Bilagene værende Kort er betegnet med Bogstaverne O P Q R S T, og som udgør ca. 52 Tdr. Land, maa blive indlemmet under Aarhus Købstads i Henhold til Lov 17de Maj 1873, skal Sogneraadet herved i Henhold til Opfordring fra Aarhus Stiftamt ærbødigst tillade sig at femsætte følgende Bemærkninger:

Som det i Byraadets Andragende er bemærket, har der, siden Sogneraadet sidst ytrede sig om denne Sag, været ført Forhandlinger mellem delegerede fra Aamtsraad, Byraad og Sogneraad, og i et af disse den 5te Februar d. A. afholdt Møde blev der opnaaet Enighed om, at ikke alene det Areal af ca. 120 Tdr. Land, som i Følge den mellem Byraadet og afdøde Minister Ingerslev afsluttede Overenskomst af 18de April f. A. skulde være Genstand for øjeblikkelig Overdragelse til Aarhus Kommune, men ogsaa et Areal af ca. 26 Tdr. Land, beliggende Vest for det førnævnte Areal, mellem dette og Aaen, skulde indlemmes under Aarhus Købstad, saaledes at Skellet mellem Kommunerne kom til at gaa Syd for den saakaldte Ellevej, og uden at der for dette betydelige Areal Indlemmelse skulde ydes nogen som helst anden Erstatning til Viby Kommune end den selvfølgelig, at Kunstvejdistriktet og Amtssygehuset, der ligger Nord for det øvrige Areal, ogsaa skulde indlemmes under Købstaden, en Ordning, som over 2/3 af Grundejerene paa Kunstvej straks erklærede sig villige til at tiltræde; jfr. vedlagte Bilag.

Mod al Forventning nægtede imidlertid - ikke Sogneraadet, men - Byraadet at godkende denne af dets 3 delegerede indgaaede Overenskomst, hvorved der for lange Tider vilde være sikret Aarhus, at de Udvidelser, den mulig kunde faa brug for, kunde ske paa dens egen Grund, og Sogneraadet maa hermed fralægge sig ethvert Ansvar for, at denne Sag ikke ad Forhandlingens Vej er naaet til et Resultat, idet vi nære den Overbevisning, at ogsaa det høje Ministerium vil indrømme, at vi ved for vort Vedkommende at godkende de delegeredes Overenskomst have strakt os saa vidt, som det paa nogen Maade var os muligt af Hensyn til den Kommunes Tarv, hvis Interesser vi skulle varetage.

Vi erfare af Byraadets Andragende, at Byraadet er af den Formening, at der af os som Betingelse for Kunstvejdistriktets Indlemmelse er fremsat Betingelser, som ikke ere hjemlede i Loven af 17de Maj 1873, men vi skulle hertil Bemærke, at der slet ikke fra vor Side er fremsat særlige Betingelser for denne Indlemmelse. Derimod have Grundejerne i dette Distrikt som Betingelse for deres Tilslutning fremsat Krav om, at Kommunen paa egen Bekostning skal forsyne Gaden med Hovedledning til Vand og Gas samt opstille 3

Gaslygter, og hvis hele Indlemmelsen ikke skulde have større Betydning for Byraadet, end at det af denne Grund har ment at maatte opgive den, maa dette blive Byraadets og ikke Sogneraadets Sag, efterdi det jo er førstnævnte og ikke sidstnævnte, der ønsker en Forandring i de nuværende Grænseforhold.

Det forholder sig rigtigt, at Sogneraadet, efter at Overenskomsten af 5te Februar d. A paa Grund af Byraadets Holdning var bristet, har nægtet at indgaa paa Byraadets Tilbud om som Erstatning for Indlemmelsen af hele Marselisborg at modtage 25.000 Kr. og Viby Kirketiende, fordi dette i Henhold til de i vor tidligere Skrivelse fremsatte Oplysninger vilde være en aldeles utilstrækkelig Erstatning, hvorved bemærkes, at Værdien af Viby Kirketiende er meget tvivlsom, da det maa antages, at der forestaar Kirken en omfattende og bekostelig Restauration.

I det vi altsaa fremdeles maa protestere mod en Indlemmelse af Marselisborg under Aarhus uden mod Erstatning for det betydelige Tab, der derved vil voldes os, maa vi ogsaa protestere imod Byraadets nu fremsatte subsidiaire Andragende om en Indlemmelse af ca. 52 Tdr. Land, naar ikke Kunstvejdistriktet og Amtssygehuset samtidig indlemmes. Ganske vist ere disse 52 Tdr. Land med Flid lagt saaledes, at de fra Havet mod Øst ikke naa helt hen til Amtssygehuset mod Vest, men ganske afset fra de urimelige Grænselinier, der herved vil fremkomme, maa vi bestemt holde paa, at hvis Aarhus By overhovedet har Trang til at udvide sine Grænser mod Syd, det da bliver en uafviselig Betingelse for, at der i Byen indlemmes ny ubebyggede Arealer, at de alt bebyggede Arealer først og fremmest indlemmes. Aller Beboerne i Kunstvejdistriktet ere uden Undtagelse Aarhusianere, d. v. s. de søge deres Fortjeneste i Byen som Bestillingsmænd ved Banen, Arbejdsmænd eller deslige, og hvis det ikke af Byraadet føles som en Nødvendighed at faa disse Smaakaarsfolk medoptagne under Kommunen, kunne vi heller ikke anerkende Nødvendigheden af, at de mere velhavende Aarhusianere, der antages at ville bygge omkring Skansetoften, indlemmes under Byen"

Det i Andragendet paaberaabte Bilag lyder saaledes:

"Vi undertegnede, der ere Ejere af Parceller af Matr.-Nr. 4 m m. fl. af Marselisborg Mark i Viby Sogn (Det saakaldte Kunstvejdistrikt) erklære herved, at vi vil tiltræde den mellem Aarhus Byraad og Viby Sogneraad truffne Overenskomst om, at hele dette Distrikt maa blive indlemmet under Aarhus Købstad saavel i verdslig som i gejstlig Henseende fra den Tid, som ovennævnte Kommunalbestyrelse finde at være den rettidige, dog ikke senere

end 1ste Januar 1898, dog med Forbehold til at være fritaget for eventuelle Udgifter ved Vand- og Gas-Hovedledningen i Gaden samt med Forpligtigelse for Aarhus Byraad til at opstille 3 Gaslygter paa Kunstvej og i øvrigt alt i Henhold til Lov af 17de Maj 1873 om Lov om Landdistrikters Indlemmelse i Købstæderne.

Kunstvej, den 11te Februar 1897.

Ejernes Navne: Gade-Nr.: Matr.-Nr.:

J. F. Petersen, Kunstvej 10 4 z

M. Jacobsen, Kunstvej 5 4 am

Jens Henriksen, Kunstvej 17 4 ar

Pens. Lærer J. Henriksen, Kunstvej 21 4 aq

Slagter R. Møller, Kunstvej 34 4 ah

Jens Jensen, Kunstvej 19 4 af

Johan Petersen, Kunstvej 7 4 au

Do. - 9 4 ao

R. C. Christensen, Kunstvej 14 4 k Ejernes Navne: Gade-Nr.: Matr.-Nr.

P. C. Christensen, Kunstvej 30, 4 ak

C. F. D. Franck, Kunstvej 20, 4 s

A. Christensen, Kunstvej 8, 4 ag

J. P. Bjerregaard, Kunstvej 22, 4 t

C. C. Steffens, Kunstvej 32, 4 ai

H. Hoffmann, Kunstvej 6, 4 ac

H. F. Hansen, Slagter, Kunstvej 28, 4 aa

P. Sørensen, Vognopsynsmnd., Kunstvej 26, 4 v

P. Pedersen, Kunstvej 2, 4 y

P. Bundgaard, Kunstvej 4, 4 ab

S. Seier, Krogsgade 8, 4 bb & bd"

Den ligeledes med Amtets Skrivelse fulgte Udskrift af Aarhus Amtsråds Forhandlingsprotokol i Mødet den 25de August 1897 (Forhandlingprotokollens Nr. 32) har følgende Indhold:

"Sagens Genstand:

Formanden meddelte, at det i Novembermødet f. A. i Anledning af det fremkomne Andragende fra Aarhus Byraad om, at Hovedgaarden Marselisborg i Viby Sogn maa blive indlemmet under Købstaden saavel i verdslig som i gejstlig Henseende, nedsatte Udvalg havde ført Forhandlinger med Delegerede fra Aarhus Byraad og Viby Sogneraad, og at der med disse var opnaaet Overenskomst om Indlemmelse af en Del af det paagældende Areal under Byen, imod at det saakaldte Kunstvej-Kvarter og Amtssygehuset ligeledes bleve indlemmede under Byen. Denne Overenskomst var imidlertid bleven forkastet af Aarhus Byraad. Dette havde herefter i Tilfælde af, at hele Arealet indlemmedes, tilbudt at yde Viby Kommune en Erstatning af 25.000 Kr., samt at afstaa Viby Kirke med tiende, men paa dette Tilbud havde Viby Sogneraad nægtet at indgaa. Han fremlagde derfor et nyt fra Byraadet modtaget Andragende, hvori dette subsidært anholder om, at ikkun en Del af Ejendommens Jorder (ca. 52 Tdr. Land) maa blive indlemmet under Byen, tillige med en over dette Andragende fra Viby Sogneraad indhentet Erklæring.

Amtsraadets Beslutning:

Amtsraadet maatte med Viby Sogneraad være enigt i, at en Indlemmelse under Aarhus By af den hele Ejendom ikke burde foregaa, uden at der ydes Viby Kommune, der ved Indlemmelsen vilde miste ca. 1/4 at det under Kommunen hørende Hartkorn uden at opnaa Fordele, der stode i rimeligt Forhold hertil, en passende Erstatning. Ligeledes maatte Amtsrådet formene, at der i saa Fald burde ydes Amtskommunen en passende Erstatning. Hvad Byraadets subsidære Andragende angik, maatte Amtsrådet ligeledes være enigt med Sogneraadet i, at det paagældende Areal ikke burde indlemmes under Byen, medmindre Kunstvej-Kvarteret og Amtssygehuset samtidigt indlemmedes under denne. Man skulde dertil føje, at ligesom Amtsrådet i det hele maatte finde det heldigst, at Sagen ordnedes paa Grundlag af den mellem delegerede fra Aarhus Amtsråd, Byraadet og Sogneraadet opnaaede Overenskomst, saaledes maatte man ogsaa i Overensstemmelse med det foranstaaende finde, at saafremt yderligere Arealer senere skulde blive søgt indlemmede under Købstaden, burde dette kun ske mod Erstatning saavel til Amtskommunen som til Sognekommunen."

Fornævnte Skrivelse fra Amtet med tilhørende Bilag indkom for Byraadet i Mødet den 9de Septbr., hvor Sagen henvistes til Erklæring af Udvalget for Kasse- og Regnskabsvæsenet.

Foranlediget ved forskellige Omstændigheder var der hos Udvalget opstaaet den Tanke, at en fornyet Forhandling med Viby Sogneraad om indlemmelse af hele det i Viby Sogn liggende samlede Areal af Marselisborg Jorder mulig kunde føre til et heldigt Resultat, og ledet af denne Tanke havde Udvalget derfor paa ny søgt Forhandling med Sogneraadet om Indlemmelsen.

Resultatet af disse fornyede Forhandlinger forelaa i neden anførte Overenskomst, som Viby Sogneraad vedtog i sit Møde af 22de Novbr. og som Byraadet i sit Dagen derefter afholdte ekstraordinære Møde tiltraadte med Enstemmighed, idet Byraadet i Forbindelse dermed derhos vedtog at anmode Udvalget om at have sin Opmærksomhed henvendt paa at faa Resten af Marselisborg Tilliggende (i Holme Sogn) indlemmet under Købstaden.

Nysnævnte Overenskomst er Saalydende:

" Overenskomst

mellem Aarhus Byraad og Viby Sogneraad om Indlemmelse i Aarhus Købstad af den i Viby Sogn beliggende Del af Hovedgaarden Marselisborg m.m.

1. Hovedgaarden Marselisborg bestaaende af:(Skema over Matrikelnumre, stednavne og hartkorn er udeladt.)

Det bemærkes, at Overenskomsten gælder hele Distriktet, selv om et Matr.-Nr. skulde være oversprunget i foranstaaende Fortegnelse.

2.

Indlemmelsen søges iværksat fra den 1ste Januar 1899.

3.

Aarhus Kommune overtager fra den 1ste November 1898 Driften af den af Viby Sogn hidtil holdte Skole i det saakaldte Kunstvejdistrikt, indtil Skoleforholdene ordnes paa anden Maade. Dermed overtager Aarhus Kommune fra samme Tid Lønningen af det ved Skolen nu ansatte Lærersonale, nemlig en Lærer og en Lærerinde.

4.

Aarhus Kommune yder Viby Kommune en Erstatning af 75.000 Kr., der erlægges samtidig

med, at Indlemmelsen finder Sted, altsaa den 1ste Januar 1899; endvidere overdrager fra samme Tid Aarhus Kommune, under Forbehold af Indenrigsministeriets Samtykke, til Viby Kommune følgende Matr.-Nr. i Viby Sogn, nemlig:

(Skema med matrikelnumre og hartkorn udeladt)

saaledes som Aarhus Kommune ejer samme, samt Viby Kirke med Tiende, matrikuleret for 19 Tdr. 6 Skp. 0 Fd. 0 Alb.

Det bemærkes, at Kirketiende for 1898 tilfalder Aarhus Kommune, uanset den først betales i 1899.

5.

Ingen af Kommunerne gøre i øvrigt noget Krav paa hinanden i Anledning af Indlemmelsen i Købstaden af de omhandlede Arealer.

6.

Personer, der ved Ophold paa de Arealer, som blive indlemmede, have begyndt at erhverve Forsørgelsesret i Viby Kommune, blive ved fortsat Ophold sammesteds forsørgelsesberettigede i Aarhus til den Tid de, naar ingen Forandring med Arealet var sket i kommunal Henseende, vilde have været forsørgelsesberettigede i Viby Sogn.

Personer, der have haft Ophold paa de nævnte Arealer, og som tidligere ere flyttede eller samtidig med Indlemmelsen flytte til Viby, fortsætte der Erhvervelsen af den begyndte Ret til at blive forsørgelsesberettigede i Sognet.

Børn, der ere fødte i det indlemmede Distrikt siden 1 ste Januar 1885, blive forsørgelsesberettigede i Aarhus som Fødekommune. En Fortegnelse over disse Børn, udskreven af Viby Kirkebog, overleveres Aarhus Kommune og lægges til Grund for fremtidige Afgørelser om Forsørgelsesretten, saaledes at Personer, som ikke findes paa den, selv om de ere fødte i Distriktet i det omhandlede Tidsrum, blive forsørgelsesberettigede i Viby som Fødekommune.

7.

Udgifterne ved de indlemmede Ejendommers Overførelse til Aarhus Købstads Jurisdiktions Skøde- og Panteprotokoller og deres Omskrivning i Skatregistrene bæres halvt af Aarhus og Viby Kommuner."

Sagen var for saa vidt moden til at indstilles til Indenrigsministeriets Afgørelse, men forinden det fornødne Andragende i saa Henseende var blevet affattet, kom det saavel til Sogneraadet som til Byraadets Kundskab, at i ethvert Fald en Del af de Lodsejere, som havde underskrevet den ovennævnte Erklæring af 11te Februar d. A., fastholdt den af dem foreslaaede Termin, den 1ste Januar 1898, og, saafremt Terminen udskødes, forlangte yderligere Betingelser fastsatte for Indlemmelsen end allerede sket, og Udvalget blev derfor enig med Sogneraadet om følgende Tillæg til ovenstaaende Overenskomst:

"Tillæg

til Overenskomst af 22de Novbr. 1897 imellem Aarhus Byraad og Viby Sogneraad om Indlemmelse i Aarhus Købsted af den i Viby Sogn liggende Del af Hovedgaarden Marselisborg.

a.

Bestemmelsen i Overenskomstens Post 2 forandres derhen, at Indlemmelsen søges regnet fra den 1ste Januar 1898.

b.

Driften af den i Post 3 nævnte Skole overtages af Aarhus Kommune fra den 1ste Januar 1898 eller saafremt Indlemmelsen ikke inden den Tid er bevilget, fra den Tid dette sker, idet det forudsættes, at Viby Sogneraad intet har imod, at det af samme indgaaede Lejemaal om Skolelokale overtages af Aarhus Kommune fra den Tid. Saafremt Viby Sogneraad kommer til at fortsætte Driften ind i Aaret 1898, skal Aarhus Kommune refundere Sognet Udgifterne herved.

c.

Erstatningen efter Post 4 beregnes pr. 1ste Januar 1898, saaledes at, hvis Indlemmelsen først bevilges efter den Tid i Aarets Løb, betales den kontante Erstatningssum først til denne Tid, men forrentes i saa Fald fra den 1ste Januar 1898 med 4 pCt. aarlig indtil Betaling sker.

Kirketienden for 1898 tilfalder Viby Kommune."

Dette Tillæg, der var tiltraadt af Viby Sogneraad den 14de d. M., vedtoges af Byraadet i nærværende Møde under den udtrykkelige Forudsætning, at hvis Indlemmelsen ikke af Regeringen paabødes fra den 1ste Januar 1898 at regne, skulde Overenskomsten af 22de

Novbr. d. A. igen træde i Kraft i sin Helhed, hvilken Tilføjning senere er bleven tiltraadt af Viby Sogneraad i dettes Møde den 23de d. M.

Man vedtog herefter at lade det om Indlemmelsen affattede Andragende afgaa forsynet med Medunderskrift af Formanden paa Byraadets Vegne.

Dette Andragende, der er er Fællesandragende fra Aarhus Byraad og Viby Sogneraad, og som bærer Dato af 14de d. M., paa hvilken Dag det er underskrevet af Formanden for Sogneraadet, lyder saaledes:

"Under 30te Maj f. A. gav det høje Ministerium sit Samtykke til, at Aarhus Kommune erhvervede Hovedgaarden Marselisborg i Viby Sogn med dertil hørende Biejendomme i Viby og Holme Sogne, hvilken Ejendom, i Henhold til den med vedkommende Ejer afsluttede Kontrakt, blev overtagen af Kommunen fra den 1ste Maj f. A. at regne.

Som alt antydet i Byraadets Indstilling af 5te Maj f. A., hvori man anholdt om Indenrigsministeriets Samtykke, var Byraadets Bevæggrund til denne Erhvervelse den, at det var en Nødvendighed for Byen at faa sin Grænse mod Syd udvidet. For nu efter Erhvervelsen af Ejendommen at kunne realisere dette, bliver dette nødvendigt at faa den erhvervede Ejendom indlemmet i Købstaden. Der har i den Anledning været ført Forhandlinger imellem undertegnede Sogneraad og Byraad, hvilke Forhandlinger have ført til det Resultat, at begge Raad ere blevne enige om at indgaa til det høje Ministerium med Andragende om, at den Del af Marselisborg Hovedgaard, der ligger samlet i Viby Sogn, nemlig

Matr.-Nr. 1 a Hovedgaard 51 Td. 4 Skp. 1Fdk. 01/4 Alb. o.s.v. (som i Overenskomsten af 22/11 1897, Side 332-33), endvidere som omsluttede af Aarhus Bys Grund og Marselisborg Hovedgaard dels Matr.-Nr. 4 mn i Viby Sogn, paa hvilket Matr.-Nr. Aarhus Amtssygehus er opført, dels det saakaldt Kunstvej-Distrikt, bestaaende af Parceller af Matr.-Nr. 4 m i Viby Sogn, indlemmes i Aarhus Købstad.

Der i alt, som vedlagte Kort over Matr.-Nr. 4 m og Kunstvejdistriktet udviser, i dette Distrikt 47 Parceller (idet Matr.-Nr. 4 æ og 4 ø ere forenede), og deraf ere 17 Parceller samlede hos 8 forskellige Ejere, medens 30 Parceller ejes af hver sin Ejer. Af disse 38 Grundejere have 19 sluttet sig til Sogneraadets og Byraadets Ønske om Indlemmelse af Distriktet i Købstaden, saaledes som det nærmere fremgaar af deres vedlagte Erklæring af 11te Februar d. A., og da Aarhus Kommune selv er Grundejer og Ejer af langt over Halvdelen af

de Arealer, som i det hele ønskes indlemmede, idet Matr.-Nr. 4 m og Kunstvejdistriktet tilsammen kun udgøre 7 Tdr. 6½ Skp. Land, geom. Maal, ere Betingelserne i Lov Nr. 67 af 17de Maj 1873 § 1, 1ste Tilfælde, opfyldte.

Det bemærkes derhos, at Byraadet har tiltraadt de særlige Betingelser, som de 19 Grundejere i Kunstvej-Distriktet have stillet for den eventuelle Indlemmelse af dette Distrikt ved Siden af de i nævnte Lov foreskrevne alm. Betingelser for Indlemmelse, i hvilken Henseende tilføjes, at, da der ikke foreligger nogen anden Overenskomst om eventuel Erstatning til Grundejerene, vil samme være at beregne paa den i Lovens § 2 nævnte Maade.

Med Hensyn til Afregningen imellem Kommunerne tillader man sig at henvise til de i den mellem Byraadet og Sogneraadet under 22de f. M. afsluttede Overenskomst optagne Bestemmelser, hvoraf Afskrift vedlægges.

Da der af Sognets Hartkorn, ialt 247 Tdr., er Spørgsmaal om at inddrage ca. 61 Tdr. under Købstaden, har Sogneraadet gjort Fordring paa at holdes skadesløs, saafremt Indlemmelsen paabydes. Herom er der, som Overenskomstens Post 4 viser, opnaaet Enighed imellem Sogneraadet og Byraadet, saaledes at Aarhus Kommune yder Sognekommunen en Erstatning af 75.000 Kr. og endvidere overdrager Sognekommunen Matr.-Nr. 40 b, 41 b, 42 b, 43 b og 44 b i Viby Sogn, af Hartkorn tilsammen 2 Skp. 1/4 Alb., samt Viby Kirketiende, matrikuleret for 19 Tdr. 6 Skp. "Fdk." Alb.

Til den her nævnte eventuelle Overdragelse af Viby Kirketiende samt de 5 Matr.-Nr., der ere isoleret beliggende Jordlodder, hvoraf kun et par er forsynet med tarvelige Huse, tillader Byraadet sig særlig at anholde om Indenrigsministeriets Samtykke.

Som det fremgaar af Post 2 i Overenskomsten, havde Byraadet og Sogneraadet oprindelig tænkt sig at søge Indlemmelsen iværksat fra den 1ste Januar 1899. Det er imidlertid kommet til Andragernes Kundskab, at i ethvert Fald en Del af de Lodsejere, som have underskrevet den ovennævnte Erklæring af 11te Februar 1897, fastholdt den af dem foreslaaede Termin den 1ste Januar 1898 og, saafremt Terminen udskydes, forlange yderligere Betingelser fastsatte for Indlemmelsen end allerede sket, og Sogneraadet og Byraadet ere derfor blevne enige om at anholde om, at Indlemmelsen maa regnes fra den 1ste Januar 1898 og have til den Ende tilføjet Overenskomsten af 22de f. M. en Tillægsbestemmelse af 14de d. M., som ligeledes følger i Afskrift. Et Kort over Marselisborg Jorder af 1897 samt Pantebogsattest af 23de April 1896 tilligemed en

Hartkornsattest af 13de d. M. vedlægges."

Under denne Sag forelaa der endvidere til Forhandling følgende Byraadet af Viby Sogneraad tilstillede Skrivelse af 9de d. M. fra 19 af de Grundejere i Kunstvej kvarteret, der have underskrevet ovennævnte Erklæring af 11te Februar d. A., med flere:

"Ærbødigst Henstilling til Viby Sogneraad.

Ifølge den mellem Viby Sogneraad og Aarhus Byraad truffene Overenskomst om, at Marselisborg Gods tillige med det saakaldte Kunstvej-(Dannebrogsgade)Kvarter, skønt dette ikke tilhører Godset, fra Nytaar 1899 skal gaa ind under Aarhus By, tillade vi underskrevne Grundejere af Kunstvej os herved at femsætte følgende Betingelser:

a t vi faa Gas- og Vandledninger nedlagt helst i Sommerens Løb, men hvis dette ikke kan lade sig gøre, da senest til Indlemmelsens Dato, Kogegas indlagt i Husene, hvor det ønskes, og Stikledninger med Vandrør til Husenes Facader,

a t de nuværende 3 Gadelygter borttages og erstattes med 4 Gaslygter, som opstilles til og tændes fra Indlemmelsens Dato,

a t Gaden brolægges med kvadrerede Sten samt Fortov, saaledes som det almindeligt bruges i Byen, inden 5 Aar fra Indlemmelsens Dato at regne.

Udgifterne til Fuldførelsen af foranstaaende forlange vi Grundejere fritagne for, da vi formene, at de kun ere en Erstatning for de Ulemper og muligen forøgede kommunale Udgifter, Indlemmelsen vil medføre for os, og henvise vi desangaaende til § 2 i "Lov om Landdistrikters Indlemmelse i Købstæder" af 17de Maj 1873, hvor vi mene at finde Hjemmel for dette vort Forlangende.

løvrigt forlange vi de i fornævnte Lovs § 5 indeholdte Bestemmelser bragte i Anvendelse, særlig med Hensyn til den forlængede Tidsfrist af 15 Aar.

Godkendes anførte af vedkommende Autoriteter, har Indlemmelsen vor Tilslutning.

Kunstvej (Dannebrogsgade), den 9/12 1897.

Underskrifterne"

Man vedtog at lade denne Skrivelse følge med Andragendet om Indlemmelse, ledsaget af de Bemærkninger, som findes udtrykte i følgende Skrivelse til Indenrigsministeriet af 17de d. M.:

"Efter at Viby Sogneraad og Byraadets Indstilling til det høje Ministeriet af 14de d. M. og Tillæg til Overenskomsten om at søge Marselisborg Hovedgaard m. m. i Viby Sogn af 22de f. M. var affattet, har Byraadet faaet tilstillet den hermed følgende Henstilling til Viby Sogneraad af 9de d. M., hvori de 19 Grundejere i det saakaldte Kunstvejdistrikt, der have underskrevet den fornævnte Indstilling bilagte Erklæring af 11te Februar d. A., og nogle flere Beboere i samme Distrikt, for at slutte sig til en Indstilling om at søge Indlemmelsen iværksat til den 1ste Januar 1899, stille yderligere Betingelser end de, der i foranførte Erklæring af 11te Februar d. A. vare opstillede for en Indlemmelse til den 1ste Januar 1898.

Af disse yderligere Betingelser skal navnlig fremhæves Fordringen om, at Gaderne i Distriktet skulle brolægges inden 5 Aar uden Udgift for Grundejerne, en Foranstaltning, der efter Stadsingeniørens vedlagte Overslag af 17de d. M. vilde medføre en Udgift for Aarhus Kommune af 10.000 Kr.

Denne Betingelse vil Byraadet ikke gaa ind paa.

Det vil ses, at Henstillingen af 9de d. M. ikke tilbagekalder de 19 Grundejeres Erklæring om Tilslutning til en Indlemmelse til den 1ste Januar 1898. Hvis det alligevel skulde være Meningen med denne Henstilling, at de paagældende Grundejere imod Forventning ville gaa fra deres Erklæring af 11te Februar d. A., skal Byraadet bemærke, at ligesom Sogneraadet ikke har villet tage Hensyn til Henstillingen, saaledes maa Byraadet anse de 19 Grundejere ganske uberettigede til at tilbagekalde deres til Sogneraadet og Byraadet afgivne Erklæring af 11te Februar d. A., naar Sogneraadet og Byraadet have antaget de i Erklæringen opstillede Betingelser og paa Grundlag heraf træffe Foranstaltning til at søge Sagen Ordnet. Byraadet maa ligesom Sogneraadet anse Grundejerne bundne ved denne Erklæring, indtil en Afgørelse fra det høje Ministerium foreligger om den attraaede Indlemmelse.

Kunstvejdistriktets Beboeres Optræden ved denne Lejlighed er saa meget mere paafaldende, som det, hvad der vil være det høje Ministerium bekendt, tidligere har været dette Distrikts Beboere magtpaaliggende at faa Distriktet indlemmet i Købstaden, og en saadan Indlemmelse ogsaa i flere Henseender vil være af betydelig Interesse for Beboerne, ligesom de paa den i Loven af 1873 foreskrevne Maade ville faa Erstatning for den eventuelt forøgede Byrde, som ved Indlemmelsen vilde komme til at hvile paa deres Ejendomme.

Sluttelig bemærkes, at Andragendet med Bilag og foranstaaende Skrivelse blev tilstillede

Amtet ved saalydende Skrivelse af 17de d. M.:

"Med beh. Skrivelse af 4de Septbr. d. A. har Stiftamtet sendt Byraadet Viby Sogneraads Erklæring af 30te Juni d. A. samt en Udskrift af Aarhus Amtsraads Forhandlingsprotokol vedrørende Byraadets Ansøgning om hel eller delvis Indlemmelse i Købstaden af Marselisborg Hovedgaard, for saa vidt denne ligger i Viby Sogn.

I denne Anledning tillader Byraadet sig at meddele, at man, foranlediget ved Udtalelser i Sogneraadets Erklæring, har indledet Forhandling med Sogneraadet om dette Anliggende, hvilke Forhandlinger have ført til det Resultat, at Sogneraadet og Byraadet ere blevne enige om at indgaa til Indenrigsministeriet med et Andragende om Indlemmelse dels af den Del af Marselisborg Hovedgaard, som ligger i Viby Sogn, dels af Amtssygehuset med tilhørende Grund samt det saakaldte Kunstvejdistrikt.

Byraadet tilbagekalder derfor de af samme tidligere afsendte Andragender om Indlemmelse af Dele af Viby Sogn af 15de Juni f. A og 31te Marts d. A., og tillader sig hermed at fremsende til Stiftsamtets gode Foranstaltning et nyt Andragende til Indenrigsministeriet fra Byraadet og Sogneraadet af 14de d. M. med Bilag, ledsaget af en Skrivelse fra Byraadet af D. D. til Indenrigsministeriet.

Da Andragendet gaar ud paa, at Indlemmelsen skulde regnes fra den 1ste Januar 1898, vilde Andragerne sætte megen Pris paa, om Sagen velvilligst maatte blive fremmet saa hurtigt som muligt.

Man undlader ikke at tilføje, at naar det i ovennævnte Udskrift af Amtsraadets Forhandlingsprotokol er antydnet, at Amtsraadets maatte formene, at der i Tilfælde af Indlemmelse ogsaa kunde tilkomme Amtskommunen Erstatning, maa Byraadet antage, at en saadan Erstatning ligger uden for Forudsætningen i Lov af 17de Maj 1873, og man har derfor ikke ment at kunne komme ind herpaa, men haaber, at Amtsraadets ikke vil fremkomme med Paastand i saa Henseende, og anmoder i ethvert Fald om, at Sagen maa blive forelagt Ministeriet, uanset om saadan Paastand maatte fremkomme.

Sagens ældre Dokumenter følge hoslagt tilbage, idet bemærkes, at Byraadet har tilladt sig at udtage nogle Bilag af de tidligere Andragender og vedlagt dem det nye Andragende."

(Se Mødet den 21de Oktober.)

(J. Nr. 257-1896)

I sagen angaaende indlemmelsen under Købstaden af Marselisborg tilliggende under Viby Sogn, se senest møde den 16de December f. A., fremkom der i mødet den 6te f. M. en fra Amtet modtagen udskrift af Aarhus Amtsraads forhandlings-protokol for mødet den 30te December f. A., hvoraf det erfares, at Amtraadet paa forslag af Jægermeste Ouistgaard med 8 stemmer imod 1 (Formand) havde vedtaget at udsætte den videre behandling af Byraadets og Sogneraadets fælles-andragende, for at der kunde blive indledet forhandling imellem Amtraadet og Byraadet om erstatning til Amtkommunen for det Hartkorn, den vilde miste, naar indlemmelsen skete, samt at det var overdraget til det tidligere nedsatte Udvalg paa Amtraadets vegne eventuelt at forhandle med Byraadet i den paagældende henseende.

I anledning heraf bemyndigedes i ovennævnte møde Udvalget for Kasse- og Regnskabsvæsenet i at træde i forbindelse med Amtraadets Udvalg.

Et møde imellem Amtsraadets delegerede har derefter været afholdt den 26de f. M., men uden resultat.

Efter at Udvalget havde givet beretning herom, og sagen derefter var drøftet, vedtog man at lade den indgaa til Ministeriets afgørelse i den stand, den er, alene med den forandring, at indlemmelses-fristen fastsattes til den 1ste Januar 1899, da det under de nu foreliggende omstændigheder maatte anses for frugtes-løst at fastholde det i andragendet udtalte ønske om, at indlemmelsen regnedes fra den 1ste Januar d, A.

I denne anledning erklærede Byraadet sig derhos villigt til, om fornødent, at opfylde de af beboerne i Kunstvejs-distriktet yderligere opstillede betingelser for deres tilslutning til andragendet om indlemmelsen, se den i mødet den 16de December f. A. aftrykte henstilling fra disse beboere til Viby Sogneraad af 9de f. M.

Det tilføjes, at sagen er tilbagesendt til Amtet med følgende skrivelse af 19de d. M.:

"Da det d. 26de f. M. afholdte møde mellem delegerede fra Aarhus Amtsraad og fra Byraadet, hvori der blev forhandlet om det af Amtraadet rejste krav paa erstatning til Amtskommunen for det Hartkorn, den vilde komme til at miste, saafremt der paabydes en indlemmelse i Købstaden af dele af Marselisborg Hovedgaard m, m., ikke har ført til noget

resultat, tillader Byraadet sig at anmode det ærede Stiftamt om, at sagen maa indgaa til Indenrigsministeriet saa snart som det maatte være Stiftamtet muligt.

Man tillader sig at vedlægge en skrivelse til Indenrigsministeriet, hvori den i andragende af 14de Decbr. f. A. omhandlede termin for indlemmelsen, den 1ste Jan. 1898, foreslaas forandret til den 1ste Jan. 1899."

Nysnævnte skrivelse til Indenrigsministeren af 19de d. M. saalydende.

"Da tiden for indlemmelsen til det høje Ministerium af Viby Sogneraads og Byraadets andragende af 14de Decbr. f. A. om indlemmelse i Købstaden af en del af Marselisborg Hovedgaard m. m. i Viby Sogn paa grund af en af Aarhus Amtraad foranlediget, men uden resultat sluttet forhandling imellem Amtraadet og Byraadet om et af Amtraadet rejste krav paa erstatning til Amtskommunen for det Hartkorn, som ved en indlemmelse vilde afgaa fra Amtskommunen og indgaa under Købstaden, er rykket saa langt ind i dette Aar, at det maa anses for frugtes-løst at fastholde det i andragendet udtalte ønske om, at indlemmelsen maatte regnes fra den 1ste Jan, d. A., tillader man sig at anholde om, at indlemmelsen saafremt den bevilges. maa ske til den 1ste jan. 1899, som foreslaaet i den oprindelige overenskomst imellem Viby Sogneraad og Byraadet af 22de Novbr. 1897.

Det bemærkes herved, at Byraadet, om fornødent, er villigt til at opfylde de af beboere i Kunstvej-distriktet stillede yderligere betingelser for deres tilslutning til andragendet om indlemmelsen, der ere angivene i den med Byraadet skrivelse af 17de Decbr. f. A. fremsendte henstilling af 9de f. M.

Man tillader sig at vedlægge en afskrift af det tidligere omhandlede Tillæg til forannævnte overenskomst, forsynet med paategninger af Byraadet og Viby Sogneraad af henholdsvis 16de og 24de Decbr. f. A., hvoraf begagelig vil erfares, at dette Tillæg træder ud af kraft, og den oprindelige overenskomst træder i kraft igen i sin helhed, naar den attraaede indlemmelse ikke paabydes iværksat til den 1ste Jan. 1898.

Som det fremgaar af den i genpart endvidere vedlagte udskrift af Aarhus Amtsraads forhandlings-protokol er den ovennævnte forhandling foranlediget ved det af Amtraadet rejste foran omtalte krav paa erstatning. Byraadet har imidlertid ikke ment, at der i det foreliggende tilfælde kan tilkomme Amtskommunen nogen erstatning, idet spørgsmaalet herom formentlig ligger uden for forudsætningen i lov af 28de Maj 1873, hertil kommer, at den attraaede indlemmelse neppe vilde bringe Amtskommunen noget tab. Efter overslaget

over Amts-repartitions-fondens indtægter og udgifter i Aaret 18 97 / 98 er der paalignet Amtsraads-kredsens Hartkorn 10 Kr. pr. Td. uger og engs Hartkorn og 5 Kr. pr. Td. Skovskylds-hartkorn, om hvis indlemmelse der er spørgsmaal, blive en forringelse af Amtskommunens indtægter af ca. 360 Kr.: lægges her til den trediedel, der kan paalignes efter Landskommunallovens § 50, kommer man dog ikke op over 500 Kr.

Paa den anden side er det muligt andet, end at areal, som ønskes indlemmet, særlig det tæt op ad en By beliggende saakaldte Kunstvej-distrikt med dets forholdsvis ret talrig beboere (formentlig mindst 500) i ringe kaar, maa yde sit bidrag til at skaffe Amtskommunen udgifter til Medicinal- og Politi- og Fattigvæsen, hvilke udgifter i følge overslaget over Amts-repartitions-fondens indtægter og udgifter for ovennævnte Aar i det hele ere anslaaede til ca. 85,800 Kr.

Byraadet er ikke i stand til med tal at dokumentere dette nærmere og skal kun eksempelvis bemærke, at der i 1895 er sket en henvendelse fra Amtraadet til Byraadet, om og paa hvilke betingelser Aarhus Politi maatte kunne overtage polititjenesten i det nævnte Kunstvej-distrikt, jfr. den i genpar vedlagte skrivelse fra Aarhus Stiftamt af 6te April 1895. De fornødne undersøgelser herom vare ikke endte, da de opstod spørgsmaal om erhvervelse af dele af Marselisborg, som man mente kunde drage den af beoerne tidligere ansøgte indlemmelse af Kunstvej-distriktet i købstaden med sig, hvorfor sagen foreløbig stilledes i bero. Det er imidlertid klart, at Polititilsynet i det omhandlede distrikt, hvad enten det blev overtaget af Aarhus Politi, eller det føres af særligt Landpoliti, maa medføre en udgift for Amtskommunen, som, i et hvert fald i forbindelse med andre udgifter i oven-antydede øjemed, antagelig ikke vil være mindre end det ovennævnte beløb af ca 500 Kr., og for hvilken Amtskommunen vilde befries ved den attraaede indlemmelse af distriktet i Købstaden."

(Se mødet den 17de Marts.)

Uddrag fra byrådsmødet den 17. marts 1898 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 257-1896)

Formanden meddelte paa Kasseudvalgets Vegne, at efter at Byraadets og Viby Sogneraad's Andragende om Indlemmelsen af Marselisborgs i Viby Sogn beliggende Areal

m. m. under 19de f. M. var tilbagesendt til Amtet, se Byraadets Møde den 17de f. M., havde Ønsket om, at Indlemmelsen maatte finde Sted, fundet en saa stor Tilslutning hos Grundejerne i Kunstvejdistriktet, at 29 af disse, der tilsammen udgjorde et Antal af 39, havde Erklæret sig enige i det tidligere foreliggende Andragende fra Beboere af dette Distrikt om Indlemmelse under Købstadskommunen. Da disse 29 Grundjere i Forbindelse med Aarhus Kommune som Grundejere til Marselisborg Hovedgaard repræsenterede over 2/3 Dele af Grundejerne til det i Byraadets Andragende af 14de December f. A. omhandlede Areal, og Betingelserne for Indlemmelsen efter Post 2 i Lov Nr. 67 af 17d Maj 1873 saaledes forelaa, havde Udvalget ment at burde faa dette konstateret ved et i saa Henseende af vedkommende Grundejere indgivet nyt Andragende, og Formanden havde derfor foranlediget, at Sagens Aktstykker under 28de f. M. vare blevne tilbagesendt fra Amtet, for yderligere - inden Sagen naaede Ministeriet - at kunne blive bilagt med et saadant Andragende.

Efter at dette under 11te d. M. var fremkommet, var Sagen paa ny gaaet tilbage til Amtet med følgende Skrivelse til Indenrigsministeriet af 14de d. M.:

"I Fortsættelse af Byraadets og Viby Sogneraads Andragende af 14de December f. A., jfr. Byraadets Skrivelser af 23de f. M. og 19de f. M., angaaende Indlemmelse af en Del af Viby Sogn i Aarhus Købstad, tillader Byrådet sig at fremsende et Andragende af 11te d. M. fra 28 Grundejere i det saakaldte Kunstvejdistrikt i Viby Sogn om dette Distrikts Indlemmelse i Købstaden.

Da der i dette Distrikt nu findes 39 Grundejere - Matr.-Nr 4 ao og 4 au ere gaaede over til hver sin Ejer - hvortil kommer Aarhus Kommune som Grundejer til Marselisborg Hovedgaard, foreligger der Andragende om Indlemmelse af det i Andragendet af 14de December f. A. omhandlede Areal fra over 2/3 Dele a Grundejerne - nemlig 29 af 40 - i Forbindelse med Byrådet, saaledes at altsaa Betingelserne i Post 2 i Lov Nr. 67 af 17de Maj 1873 ere opfyldte, ligesom der, da Byrådet tiltræder de i Kunstvejdistriktets 28 Grundejeres Andragende stillede Vilkaar - hvorom man har givet dem Meddelelse - foreligger Overenskomst om Erstatning til disse Grundejere efter Lovens § 3.

Byrådet tillader si herefter paany at anholde om, at den Del af Marselisborg Gods, der er beliggende i Viby Sogn, samt det saakaldte Kunstvejdistrikt og den Grund, hvorpaa Amtssygehuset er beliggende (Samtlige Matr.-Nr. ere angivne i den med Viby Sogneraad i November f. A. afsluttede Overenskomst) maa blive indlemmet under Aarhus By fra 1ste

Januar 1899 at regne.

Hvad afregning imellem Aarhus og Viby Kommuner angaar, er det en Selvfølge, at Byraadet vedblivende anerkender de i Overenskomsten af 22de November f. A. truffne Aftaler og er villigt til, naar Indlemmelsen paabydes, at opfylde de givne Tilsagn under Forbehold af det høje Ministeriums Sanktion.

Saafermt det imidlertid maatte antages, at Overenskomsten for saa vidt den i Post 4 omhandler Erhvervelse for Viby Kommune af 5 mindre Jordlodder, skulde udkræve Aarhus Amsraads Sanktion, tillader man sig at henstille, at det høje Ministerium i Henhold til Slutningen af Lovens § 3 alternativt med disse Jordlodder bestemmer et Vederlag i Penge, saaledes at hvis Amsraadets Samtykke ikke meddeles til Erhvervelse af disse Lodder, yder der Viby Sogn af Aarhus Kommune et Beløb af f. Eks. 1000 Kr."

Det paagældende Andragende fra Grundejerne i Kunstvejdistriktet lød saaledes:

"Til

Indenrigsministeriet.

Undertegnede Grundejere i det saakaldte Kunstvejdistrikt i Viby Sogn ansøg om Distriktets Indlemmelse i Aarhus Købstad paa Betingelse af,

at vi faa Gas- og Vandledning nedlagt helst i Sommerens Løb, men hvis dette ikke kan lade sig øre, da senest til Indlemmelsens Dato, Kogegas indlagt i Husene, hvor det ønskes, og Stikledninger med Vandrør til Husenes Facader,

at de nuværende 3 Gadelygter borttages og erstattes med 4 Gaslygter, som opstilles til og tændes fra Indlemmelsens Dato,

at Gaden brolægges med kvadrerede Sten samt Fortov, saaledes som det almindelig bruges i Byen, inden 5 Aar fra Indlemmelsens Dato at regne.

Udgifterne til Fuldførelsen af foranstaaende forlange vi Grundejere os fritagne for, da vi formene, at de kun ere en Erstatning for de Ulemper og muligen forøgede kommunale Udgifter, Indlemmelsen vil medføre for os, og henvise vi desangaaende til § 2 i Lov om Landdistrikternes Indlemmelse i Købstæder af 17de Maj 1873, hvor vi mene at finde Hjemmel for vort Forlangende.

I Øvrigt forlange vi de i fornævnte Lovs § 5 indeholdte Bestemmelser bragte til Anvendelse særlig med Hensyn til den forlængede Tidsfrist af 15 Aar.

Aarhus den 11te Marts 1898-

(Underskrifterne)"

Idet Byraadet udtalte sin Tilslutning til, hvad der saaledes fra Udvalgets Side var foretaget, billigede det navnlig ogsaa de i Skrivelsen til Indenrigsministeriet indeholdte Udtalelser om, at Byraadet vedblivende følte sin bunden ved den med Viby Sogneraad under 22de November afsluttede Overenskomst samt Tilbuddet om eventuelt at konvertere den Viby Sogn tilsikrede Erhvervelse af 5 mindre Jordlodder med en Sum i rede Penge.

(Se Mødet den 10de November.)

Uddrag fra byrådsmødet den 10. november 1898 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 257-1896)

I Sagen angaaende Indlemmelsen af Marselisborg Grund i Viby Sogn under Aarhus Kommunen er der siden det i Mødet den 17de Marts refererede foregaaet følgende:

Under 29de Juni modtoges der gennem Amtet en Kommunikation af en Skrivelse af 25de f. M., hvori Justitsministeriet, næst af begære Erklæringer indhentede fra Byfogeden i Aarhus og Herredsfogeden i Hads og Ring Herreder med Hensyn til de under disse Embedsmænds Forsorg hørende Interesser, der vilde blive berørte af den attraaede Indlemmelse, og derunder ogsaa, med Skøde- og Panteprotokollerne vilde kunne finde Sted, endvidere ønskede en Erklæring saavel fra Byfogeden i Aarhus som fra Byraadet med Hensyn til de i Loven af 17de Maj 1873 § 5a og b ommeldte Forhold, for saa vidt angik Arealet uden for Kunstvejdistriktet, med Hensyn til hvilket det saas, at 15 Aars Fristen i begge Retninger ønskedes fastsat.

Med Kommunikationen af denne Skrivelse havde Amtet derhos tillige fremsendt de af ovennævnte Embedsmænd afgivne Erklæringer.

Efter at denne Skrivelse var bleven behandlet i Mødet den 7de Juli, blev den besvaret med følgende Skrivelse til Amtet af 8de f. M.:

" I Anledning af den af Byraadet attraaede Indlemmelse i Købstaden af Hovedgaarden Marselisborg med flere Ejendomme i Viby Sogn har Justitsministeriet i den af det ærede

Stiftamt under 29de f. M. kommunikerede Skrivelse af 25de f. M. (Journ. Nr. 1898 D. 43) begært en Erklæring fra Byraadet med Hensyn til de i Lov Nr. 67 af 17de Maj 1873 § 5a og b ommeldte Forhold, for saa vidt angaar det omhandlede Areal uden for Kunstvejdistriktet, med hensyn til hvilket 15 Aars Fristen i begge Retninger ønskes fastsat.

I denne Anledning undlader Byraadet ikke at meddele, at man ikke mener, at der er tilstrækkelig Grund til at ønske den omhandlede Frist i de nævnte Retninger for den uden for Kunstvejsdistriktet beliggende Del af det omhandlede Areal. Paa det nærmest Byen liggende Areal af denne Del findes ingen Bygninger for Tiden, og de Bygninger, der i det hele findes paa Arealet uden for Kunstvejsdistriktet, ligge i en saadan Afstand fra den sammenbyggede By, at den af Justitsministeriet under 27de Septbr. 1895 stadfæstede Bygningsvedtægt ved en eventuel Indlemmelse af Marselisborg Hovedgaard ikke vil blive foreslaaet anvendt paa det Areal, hvor de ligge, men dette ønskes i saa Henseende betragtet paa samme Maade som nu den Del af Aarhus Bygrund, der ligger uden for den i ommeldte Vedtægt fastslaaede Byggelinie.

Hvad den af Justitsministeriet under 15de Jan. 1887 stadfæstede Sundhedsvedtægt med senere Tillæg angaar, forudsætter man, at den Del af Arealet, hvorpaa der findes Bygninger for Tiden, vil blive behandlet som de i Vedtægten nævnte B-Distrikter, medens den Byen nærmere liggende og ubebyggede Del af Marselisborg Hovedgaard, naar Indlemmelsen bevilges, vil blive foreslaaet inddraget under Sundhedsvedtægtens A-Distrikter."

Sagen henstod derefter, indtil Byraadet i Mødet den 15de Septbr. anmodede Formanden om paa sine Vegne ved personlig Henvendelse til alle vedkommende overordnede Autoriteter saa vidt muligt at drage Omsorg for, at alle tilbageværende Hindringer for en snarlig Fremme af sagen kunde blive Fjernede.

Formanden udrettede derefter paa en Rejse til Hovedstaden det ham saaledes overdragne Hverv og aflagde i Mødet den 29de Septbr. Beretning herom.

I Mødet den 6te f. M. oplystes det dernæst, at Viby Sogneraad havde truffet Foranstaltning til at hæve Skolen paa Kunstvej den 11te d. M., i hvilken Anledning man da vedtog, eftersom det var uvist om Indlemmelsen vilde gaa i Orden inden Nytaar, at tilbyde Sogneraadet at refundere det alle de Omkostninger, som efter den 1ste Novbr. vilde medgaa til Skolens fortsatte Drift under Sogneraadets Bestyrelse, indtil Indlemmelsen var gaaet i Orden.

I Mødet den 27de Oktober forhandlede der derefter om Kirke- og Undervisningsministeriets neden for anførte Betingelser, der underhaanden vare blevne bekendte for Formanden, og denne blev derefter anmodet om ved personlig Forhandling med vedkommende Minister at søge disse Vilkaar lempede, hvad der dog, efter Formandens i Mødet den 3die d. M. paafulgte Meddelelse, kun lykkedes for nogle enkelte Punkters Vedkommende.

I nærværende Møde fremlagdes der nu en af Amtet under 10de d. M. kommuniceret Skrivelse af 9de d. M., hvori Indenrigsministeriet begærede Byraadets Erklæring indhentet over de af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet for Indlemmelsen opstillede Vilkaar, hvilke ere præciserede i følgende i Afskrift medfulgte Skrivelse fra nævnte Ministerium til Indenrigsministeriet af 1ste d. M.:

"Efter at have brevvekslet med Biskoppen over Aarhus Stift samt med Skolekommissionen for Hads og Ring Herreder i Anledning af den med Indenrigsministeriets behagelige Skrivelse af 10de August d. A. hertil til Erklæring oversendte, hoslagt tilbagefølgende Sag angaaende Indlemmelse saavel i gejstlig som i verdslig Henseende under Aarhus Købstad af Hovedgaarden Marselisborg med flere Ejendomme i Viby Sogn, skulde Ministeriet tjenstligt meddele til behagelig Underretning, at der herfra ikke haves noget at erindre imod de i Sagen omhandlede Distrikters Indlemmelse i gejstlig Henseende i Aarhus Købstads Sct. Pauls Sogn, naar Indlemmelsen sker paa følgende Vilkaar:

1. at Aarhus Kommune fra Indlemmelsens Dato - altsaa formentlig fra den 1ste Januar 1899 at regne - udreder 1800 kr. aarlig til Lønning af en ordineret Medhjælper hos Sognepræsten ved Sct. Pauls Kirke, imod at denne fra samme Dato giver Afkald paa det personlige Tillæg af 200 Kr. aarlig, han hidtil har oppebaaret fra Kommunen, men til Gengæld oppebærer de præstelige Indtægter af den indlemmede Del af Viby Sogn med Undtagelse af Tienden, der fremdeles ydes til Sognepræsten i Viby, medens derimod det til denne ydede Brændedeputat fra Marselisborg bliver fremtidig at yde til Sognepræsten for Sct. Pauls Menighed, dog at det afløses med en fast Ydelse af 85 Kr. aarlig;
2. at Kommunen fra Indlemmelsens Dato udreder til den nuværende Lærer i Viby for hans Embedstid som Erstatning for Afsavn af Offer og Accidenser af Kunstvej- og Marselisborgdistriktet et Beløb af 144 Kr. aarlig;
3. at Kommunen tilpligtes, om forlanges, paa en af de gejstlige Autoriteter godkendt Plads i det indlemmede Distrikt uden Vederlag at udlægge den fornødne Byggegrund for en Kirke

og at yde et Tilskud af 25,000 Kr. til denne Kirkes Opførelse;

4. at Kommunen tilpligtes, naar Spørgsmaal om Forøgelse eller Udvidelse af Kirkegaardsarealet i Aarhus opstaar, paa forlangende af de gejstlige Autoriteter at udlægge det fornødne Areal til en Kirkegaard i det indlemmede Distrikt:

5. at Kommunen tilpligtes, saafremt en Udvidelse af Sct. Pauls Kirke maatte blive anset for fornøden, at overtage Garantien for Forrentning og Afdragning af det Laan, som Kirken i denne Anledning maatte se sig nødsaget til at optage, og hvis Forrentning og Afdragning maatte ske ved Ligning paa Menighedens Medlemmer; af Hensyn til en saadan eventuel Udvidelse af Kirken bør Kommunen, forinden endelig Bestemmelse træffes om Bruunsgades Forlængelse fordi Sct. Pauls Kirke, forelægge Planen til forlængelsen for nærværende Ministerium, der paa sin Side forpligter sig til, saa vidt muligt, ikke at lægge Hindringer i Vejen for den nævnte Gades Forlængelse;

6. at Kommunen forpligtes, saafremt et residerende Kapellani for Sct. Pauls Menighed maatte blive oprettet i Stedet for Embedet som ordineret Medhjælper, og der til samme i Henhold til den af nærværende Ministerium med allerhøjeste Bemyndigelse den 5te Novbr. 1886 approberede Overenskomst om Afløsning af Højtidsofferet i Aarhus Købstad maatte blive henlagt 1/3 af Afløsningsvederlaget samt endvidere 1/3 af Offer og Accidenser af Sct. Pauls Sogn, foruden Konfirmandoffer og Betaling for Ligtaler, til Supplering af Sognepræstens og den residerende Kapellans Lønninger til henholdsvis 5000 kr. og 3000 Kr. - foruden Konfirmandoffer og Betaling af Ligtaler - at tilskyde det fornødne Beløb, dog ikke ud over 1800 Kr. aarlig;

7. at Kommunen tilpligtes, saafremt Ansættelsen af en ordineret Medhjælper ved Siden af Sognepræsten og den residerende Kapellan i Sct. Pauls Sogn maatte blive fornøden, eller saafremt en Deling af Sct. Pauls Sogn maatte blive besluttet, fremdeles at tilskyde de fornævnte 1800 Kr. aarlig til Præstelønningerne i de tvende Sogne, dog at Lønningerne herved - afset fra Konfirmandoffer og Betaling for Ligtaler - ikke bringes op over 5000 Kr. for en Sognepræst, 3000 Kr. for en residerende Kapellan og 1200 Kr. for en ordineret Medhjælper;

8. at Kommunens hidtidige faste Lønningsbidrag til Sognepræsten for Sct. Pauls Menighed, 600 Kr. aarlig, vedblivende ydes i den nuværende Sognepræsts Embedstid, hvorimod efter Embedsledighed i Sct. Pauls Sognekald Lønningsbidraget kan bortfalde

helt eller delvis, naar ved samme Sognepræstens Indtægter, beregnede som foran angivet, vilde komme til at overstige 5000 Kroner.

Efter at Sagen var forhandlet, vedtog man at indgaa paa de af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenets opstillede Vilkaar, i hvilken Anledning der under 11te d. M. blev tilskrevet Amtet saaledes:

"I behagelig Skrivelse af G. D. har det ærede Stiftamt begæret Byraadets Erklæring med Hensyn til de af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i den i Afskrift vedlagte Skrivelse af 1ste d. m. opstillede Vilkaar for Indlemmelsen i Aarhus Købstad i gejstlig Henseende af Hovedgaarden Marselisborg med fler Ejendomme i Viby Sogn.

I denne Anledning skal Byraadet ikke undlade at meddele, at man tiltræder de i Kirke- og Undervisningsministeriets fornævnte Skrivelse omhandlede 8 Punkter, da disse ere stillede som Vilkaar for Indlemmelsen."

Det tilføjes derhos, at Indlemmelsen senere blev tilladt ved allerhøjeste Resolution af 7de Decbr. d. A., hvormed Meddelelse gaves i Mødet den 5te Januar 1899.

Uddrag fra byrådsmødet den 5. januar 1899 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 257-1896)

I Sagen angaaende Indlemmelsen af Marselisborg fremlagdes der følgende gennem Amtet under 21. f. M. modtagne Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 20de f. M., hvorved det meddeles, at Indlemmelsen ved kgl. Resolution af 7de f. M. er bevilget fra den 1ste Januar 1899 at regne.

Denne Skrivelse, der toges til Efterretning, er saalydende:

"At det paa Indenrigsministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har behaget Hans Majestæt Kongen under 7de d. M. allernaadigst at bifalde, at en Del af Marselisborg Hovedgaard med flere Ejendomme i Viby Sogn fra den 1ste Januar 1899 at regne saavel i verdslig som i gejstlig Henseende indlemmes i Aarhus Købstad, det skulle man, idet man vedlægger nogle Aftryk af den derom udfærdigede Bekendtgørelse af 12te d. M. tjenstligst melde til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse under Henviisning til Amtets Skrivelse af 12. f. M.

Det tilføjes, at Indlemmelsen sker paa følgende af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet stillede, af Aarhus Byraad tiltraadte Vilkaar, nemlig:

1. at Aarhus Kommune fra Indlemmelsens Dato at regne udreder 1800 Kr. aarligt til Lønning af en ordineret Medhjælper hos Sognepræsten ved Sct. Pauls Kirke, imod at denne fra samme Dato giver Afkald paa det personlige Tillæg af 200 Kr. aarlig, han hidtil har oppebaaret fra Kommunen, men til Gengæld oppebærer de præstelige Indtægter af den indlemmede Del af Viby Sogn med Undtagelser af Tienden, der fremdeles ydes til Sognepræsten i Viby, medens derimod det til denne ydede Brændselsdeputat fra Marselisborg bliver fremtidig at yde til Sognepræsten for St. Pauls Menighed, dog at det afløses med en fast Ydelse af 85 Kr. aarlig.
2. at Kommunen fra Indlemmelsens Dato udreder til den nuværende Lærer i Viby for hans Embedstid som Erstatning for Afsavn af Offer og Accidenser af Kunstvej- og Marselisborgdistriktet et Beløb af 144 Kr. aarlig.
3. at Kommunen tilpligtes, om forlanges, paa en af de gejstlige Autoriteter godkendt Plads i det indlemmede Distrikt uden Vederlag at udlægge den fornødne Byggegrund for en Kirke og at yde et Tilskud af 25,000 Kr. til denne Kirkes Opførelse.
4. at Kommunen tilpligtes, naar Spørgsmaal om Forøgelse eller Udvidelse af Kirkegaardsarealet i Aarhus opstaar, paa Forlangende af de gejstlige Autoriteter at udlægge det fornødne Areal til en Kirkegaard i det indlemmede Distrikt.
5. at Kommunen tilpligtes, saafremt en Udvidelse af St. Pauls Kirke maatte blive anset for fornøden, at overtage Garantien for Forrentning og Afdragning af det Laan, som Kirken i denne Anledning maatte se sig nødsaget til at optage, og hvis Forrentning og Afdragning maatte ske ved Ligning paa Menighedens Medkemmer; af Hensyn til en saadan eventuel Udvidelse af Kirken bør Kommunen, forinden endelig Bestemmelse træffes om Brunsgades Forlængelse forbi St. Pauls Kirke, forelægge Planen til Forlængelsen for Kirkeministeriet, der paa sin Side forpligter sig til, saavidt muligt, ikke at lægge Hindringer i Vejen for den nævnte Gades Forlængelse;
6. at Kommunen tilpligtes, saafremt er residerende Kapellani for St. Pauls Menighed maatte blive oprettet i Stedet for Embedet som ordineret Medhjælper, og der til samme i Henhold til den af forannævnte Ministerium med allerhøjeste Bemyndigelse d. 5. November 1886 approberede Overenskomst om Afløsning af Højtidsoffer i Aarhus Købstad maatte

blive henlagt 1/3 af Afløsningsvederlaget samt 1/3 af Offer og Accidenser af St. Pauls Sogn, foruden Konfirmandoffer og Betaling for Ligtaler, til Supplering af Sognepræstens og den residerende Kapellans Lønninger til henholdsvis 5000 Kr. og 3000 Kr. foruden Konfirmandoffer og Betaling for Ligtaler, at tilskyde det fornødne Beløb, dog ikke udover 1800 Kr. aarlig.

7. at Kommunen tilpligtes, saafremt Ansættelsen af en ordineret Medhjælper ved Siden af Sognepræsten og den residerende Kapellan i St. Pauls Sogn maatte blive fornøden, eller saafremt en Deling af St. Pauls Sogn maatte blive besluttet, fremdeles at tilskyde de fornødne 1800 Kr. aarlig til Præstelønningerne inde tvende Sogne, dog at Lønningerne herved - afset fra Konfirmandoffer og Betaling for Ligtaler - ikke bringes op over 5000 Kr. for en Sognepræst, 3000 Kr. for ej residerende Kapellan og 1200 Kr. for en ordineret Medhjælper.

8. at Kommunens hidtidige faste Lønningsbidrag til Sognepræsten for St. Pauls Menighed, 600 Kr. aarlig, vedblivende ydes i den nuværende Præsts Embedstid, hvorimod efter Embedsledighed i St. Pauls Sognekald Lønningsbidraget kan bortfalde helt eller delvis, naar ved samme Sognepræstens Indtægter, beregnede som foran angivet, vilde komme til at overstige 5000 Kr."

Den i foranstaaende Skrivelse omtalte Bekendtgørelse fra Indenrigsministeriet af 12te f. M., der er optagen i Lovtidenden for 1898 A. Side 573, lyder saaledes:

Paa Indenrigsministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 7. d. M. allernaadigst at bifalde:

at følgende Ejendomme og Arealer i Viby Sogn fra den 1. Januar 1899 at regne saavel i verdslig som i gejstlig Henseende indlemmes i Aarhus Købstad, nemlig:

1. Den Del af Marselisborg Hovedgaard, der ligger samlet i Viby Sogn, bestaaende af Matr.-Numrene 1 a, 1 c, 1 d, 1 e, 1 g, 1 h, 1 k, 1 r, 7 a, 1 i, 1 l, 1 m, 7 b, samt Matr.-Nr. 99 af Viby og Terp Byer;

2. Aarhus Amts Sygehus med Grund, Matr.-Nr. 4 m og 4 n.

3. Det saakaldte Kunstvejsdistrikt, omfattende Matr.-Numrene 4 aa, 4 ab, 4 ac, 4 ad, 4 z, 4 ae, 4 af, 4 ag, 4 ah, 4 ai, 4 ak, 4 al, 4 am, 4 an, 4 ao og 4 au, 4 ap, 4 aq, 4 ar, 4 as, 4 at, 4 av, 4 ax, 4 ay, 4 az og 4 aø, 4 aæ og 4 ba, 4 b, 4 bb, 4 bc, 4 be, 4 bd, 4c, 4 d, 4 bf, 4 e, 4 o, 4 p, 4 q, 4 r, 4 s, 4 t, 4 u, 4 v, 4 x, 4 y, 4 æ og 4 ø.

Der er derhos allernaadigst indrømmet en Frist af 15 Aar fra Indlemmelsen at regne med Gennemførelsen af Købstadlovgivningens Byggeforskrifter med Hensyn til de paa det endvidere er tilladt, at de i Følge Sundhedslovgivningen for Købstaden gældende Forskrifter først efter Forløbet af 15 Aar fordres bragte i Anvendelse paa bemeldte Distrikt, samt at Bygningsafgiften af de paa samne Distrikt ved Indlemmelsen værende Bygninger, indtil Besidderskifte foregaar, dog i intet Fald længere end til Udløbet af fornævnte Frist af 15 Aar, beregnes efter de for Landbygningers Ansættelse til saadan Afgift gældende Regler.

Under denne Sag forelaa der endvidere en Skrivelser fra Viby Sogneraad af 3die d. M., hvori Sogneraadet forespurgte om, naar Opførelsen imellem Aarhus og Viby Kommuner i Henhold til den imellem disse angaaende Indlemmelsen afsluttede Overenskomst af 22de November 1887 kunde finde Sted.

Denne Skrivelse overgik til videre Foranstaltning af Kasseudvalget.

Det tilføjes derhos, at Byraadet i Mødet den 12te d. M.

efter Kasseudvalgets i Henhold hertil fremsatte Forslag vedtog at indgaa til Indenrigsministeriet med Andragende om Ministeriets Resolution med Hensyn til de i Overenskomsten omhandlede Forhold samt med Andragende om, at Ministeriet vilde foranledige, at Spørgsmaalet om Ordningen af de jurisdiktionelle Forhold imellem Aarhus By og Ning Herred maatte blive afgjorte i en nær Fremtid.

I Overensstemmelse hermed blev der dernæst under 16de Januar tilskrevet Ministeriet det fornødne, hvorefter der i denne Anledning under 21de d. M. gennem Amtet modtages en Kommunikation af Ministeriets Skrivelse af 10de f. M. saalydende:

"I Anledning af det med Amtets paaregnede Erklæring af 17de d. M. modtagne Andragende, hvori Aarhus Byraad har anholdt om Indenrigsministerens Resolution med Hensyn til den mellem Aarhus Byraad og Viby Sogneraad indgaaede Overenskomst af 22de November 1897 angaaende Indlemmelsen under Aarhus Købstad af en Del af Marselisborg Hovedgaard med flere Ejendomme i Viby Sogn, skulde man til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstligst melde, at Ministeriet maa holde for, at det maa være de tvende Kommuners egen Sag at gennemføre den omhandlede Overenskomst, imod hvilken Indenrigsministeriet for sit Vedkommende intet har fundet at erindre, navnlig heller ikke imod de i Overenskomstens Post 4 ommeldte Overdragelser til

Viby Sognekommune af Viby Kirke med dertil hørende Tiende samt Parcellerne Matr.-Nr. 40 b, 41 b, 42 b, 43 b og 44 b af Viby Sogn".

Denne Skrivelse blev derefter forelagt for Byraadet i Mødet den 26de Januar, hvir det da vedtoges at tilskrive Viby Sogneraad saaledes, som det fremgaar af følgende Skrivelse af 28de Januar:

"Efter at man i Anledning af det ærede Sogneraads Skrivelse af 3die d. M. havde udbedt sig Indenrigsministeriets Resolution angaaende den mellem Sogneraadet og Byraadet den 22de November 1897 afsluttede Overenskomst vedrørende forskelligveForhold om Indlemmelsen under Aarhus Købstad af en Del af Marselisborg Hovedgaard med flere Ejendomme i Viby Sogn, har man fra Indenrigsministeriet modtaget Meddelelse om, at Ministeriet holder for, at det maa være de to Kommuners Sag at gennemføre denne Overenskomst, imod hvilken Ministeriet for sit Vedkommende intet har fundet at erindre, navnlig heller ikke imod de i Overenskomstens Post 4 ommeldte Overdragelser til Viby Sognekommune af Viby Kirke med dertil hørende Tiende samt Parcellerne Matr.-Nr. 40 b, 41 b, 42 b, 43 b og 44 b af Viby Sogn.

Ved i Forbindelse med Skrivelse af 16de d. M. at meddele foranstaaende, undlader Byraadet ikke at tilføje, at man D. D. har givet Kæmnerkontoret Odte om at udbetale det ærede Sogneraad det i Overenskomstens Post 4 omhandlede Beløb af 75,000 Kr., ligesom Skødet paa den ommeldte Kirke og de nævnte Parceller vil blive udstedte efter Sogneraadets nærmere Ønske.

Angaaende det i Post 3 omhandlede Forhold har man anmodet sit Skoleudvalg om at varetage det fornødne og givet Udvalget for Fattigvæsenet Besked med Hensyn til Bestemmelserne i Post 6.

Angaaende Jurisdiktionsforholdenes Ordning har Byraadet endnu ikke modtaget nogen Meddelelse fra vedkommende Ministerium."

Det tilføjes derhos, at der under 28de Januar blev tilskrevet Udvalget for Kassevæsenet og Udvalget for Fattigvæsenet om at foranstalte det fornødne i Overensstemmelse hermed.

(Se Mødet den 9de Februar).

Uddrag fra byrådsmødet den 16. februar 1899 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 257-1896)

Til Efterretning toges følgende gennem Magistraten under 14de d. M. kommunicerede Skrivelse fra Landbrugsministeriet af 7de d. M.:

"At Matr.=Nr. 1 a, 1 c, 1 d, 1 em 1 g, 1 h, 1 i, 1 k.

4 u,

4 æ,

4 ap.

4 aæ.

og 10; disse tre Sidste Matr.=Numre ere de hidtil Henholdsvis som Matr.=Nr. 7 a og 7 b Marselisborg samt Nr. 99 Viby og Terp anførte Ejendomme, saaledes som hoslagte Udskrift af Matrikulen nærmere udviser, det meldes herved tjenstlig hr. Amtmanden til behagelig Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse."

(Se Møderne den 9de d. M. og den 29de Marts.)

Uddrag fra byrådsmødet den 24. august 1899 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 257-1896)

Fra Ring Herreds Kontor forelaa der en Regning paa 283 Kr. 35 Øre over Udgifterne ved Tilvejebringelsen af Udskrifter af Skøde- og Panteprotokollerne og Skøde- og Panteregistrene for Ring Herred vedrørende den Del af Jurisdiktionen, der ved kgl. Resolution af 7de December 1898 er indlemmet i Købstaden.

Man anmodede Kasseudvalget om at anvise Beløbet til Udbetaling af Kæmnerkassen samt søge Halvdelen deraf refunderet af Viby Sogn i Henhold til den med samme under 22de Novbr. 1897 afsluttede Overenskomst.

(Se Mødet den 9de Marts.)

